

GAZDASÁGI LAPOK

26. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. Junius 30.

VIZMENTES

PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VITORLAVÁSZON-

PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENC-UTCA 3. SZÁM.

GABONA ZSÁKOK

VIZMENTES
SÁTRAK,

KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK,
VEDREK, TÖMLÖK.

LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁS!

MINTÁK ÉS
ÁR-
JEGYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.

A szegedi kenderfonógár r.-t. Szegeden

ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldivel legalább is egyenlő minőségű

manila kévekötfonalat aratógépekre

mint egyedüli hazai gyártmányt (eg.-ként cca. 360 méter hosszban, métermázsánként 125 korona árban) bármely szükségesleti állomásra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált gözeke-sodronykötélet, gazdasági kötélárut, valdói kenderzsákat, fapeczkes kévekötfőt stb.

Törlesztéses kölcsönökét földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzünetet szakértője által a helyszínen megállapított valóságos érték 75%-ig eszközözl a legkedvezőbb feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alantli özög. Elsőrendű ajánlatok ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdézőkódásra megbízható felvilágosítás díjmentesen nyújtatik. Eldleges meborosoltós véget a özög egyik helygiasa kiváratra saját költségünkön utazik a kölcsönt felvenni öhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birókiv. Czím: FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. sz. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

Szuperfoszfátot,

= Stassfurti kainitot, =

Stassfurti kálitrágyasót

40% kálii tartalommal, továbbá mindennemű egyéb

műtrágyafélét

azonkívül rézgáliczot (98-99%) elismert kiténő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGARIA" műtrágya-, kén-sav- és vegyipar-részvénytársaság
Budapest, V., Fűrdő-utca 8. szám.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

es illog védjeggyel

helyesen alkalmazva, min- den növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas mű- trágyája. — Kivánatra szak- munkákkal és áraján- lattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárall és tartalomjelzéssel van ellátva.

Egyetemes kéve-gyorskötők

legolcsóbb árban azonnal szállíttatnak.

Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárunkban.

HELLE O. műszaki kötélverőáru gyár POZSONY.

Szuperfoszfát- műtrágyákat

a legolcsóbb napi áron szállít a

„KLOTILD“ Első Magyar

Vegyipar Részvénytársaság

BUDAPEST, V., Nádor-utca 4. szám.

Heucke A. Hausneindorfí gözeke-gyár gőzeke-készleteit

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIMAIOS LÁSZLÓ
1840-ben.

VEZÉRELVE:
Hozunk mesze gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Égész évre	16 kor.
Fel évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.
Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékelésül.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET
a lap kiadóhivatala veszel fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési melléletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkeket minden után-
nyomástól jog fenntartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szerint. — Y.	480
A kispaszták kiképzése — Lászlófi István	480
Tervez. Válasz a Györgyfalvi válságról. — Dr. Rodiáry Jenő.	490
Bécsi bírók adása. — V. Gy.	492
A pohánkról — Dr. Zaitzok Arthur.	494
Egy új vándorló-gép.	494
Hivatali komlóformákról. — Cséres Lajos.	494
A gyönyörű természetéről és a magánmunkáról. — Frankula 1907.	495
És 1902. évi kísérlet ok orodája. — Balogh Sándor.	496
Hirdetések és felhívások.	
Érdekesek: Gyermekelőség a Tyukok, kassák és Páncsák U. M. — Fűdőtűzés sorrendje. D. Gy. — Tapasztalások a mezőgazdálkodásról Sz. J. — A mák leakartása, illetve feloldása Sz. Gy. — A gyári- paros pilte herényjének irása. G. F. — Tyukok ol- tathatása. J. J.	
Értekezések: Válasz vagy tenyésztéshelyezés a szer- tézés ellen Dr. Kukuljevic. — Helyesítés és Hito- vétel kapcsán. — László István. — A cukor- gyártás min. akadémia. Kuzmák. — Nyelvtanítás le- szoktatása a vasknál. B.	
Hírek.	407

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Rozsda mindenfelé. — Cseléd-törvény a főrendházban. — Mutatózó ha-
tásait. — A kivándorlás és a gyáriparosok. — A
mi észleleteink. — A szőlőművelés, a szesz-
és cukorgyártás állomásátára irányuló Jaurés-féle
indítvány.)

A rozs aratás megkezdődött a homokokon,
de mivelhogy a hét az ország sok részében
esős jellegű volt, nem indulhatott meg az
aratás a kellő időben. Az a Medárd napi
eső úgy látszik még sem babona. Azt jelent-
heti, hogy az utána következő hat hét jellege
esős. Ez az esős jelleg tömérdek mindenre
jó; így a legelőkre, kapásokra, takarmá-
nyokra, sőt még a fejlődésben levő tava-
szakra is; de az érsében levő rozsra nem
kedvező, — a buzira pedig veszedelmes,
mert a rozsda az ország nagy részében két
hét előtt hírtelen föltámadván, a csapadékos
esős idő nagyon előmozdítja a rozsda elhaltal-
masodását, a mennyiben a buza érsét ké-
sleltetve, időt hágy a rozsdaának arra, hogy
a levelekről a szárra és onnan a kalászsra is
reáterjedjen. Mulatságos a napi lapok törszde
tudósításait olvasni, melyek szorint az esők
fejlesztik a buzákat még most is. Lám! H-
gy a réteken rendezken levő szénára és az
itt-ott megmaradt here-rendekre az eszésen
nem kelleme, azt szükségtelen bővebben
fejtegetni.

A cseléd-törvényjavaslat némi módosítással
átment a főrendházban is. Újra visszakerül,
tehát a képviselőházba és ha a horvátoknak
is úgy tetszik, akkor a parlament nemskóra
elkészül vele és jöhet a szentesítés. Rövid idő
mulva tehát törvény lesz belőle. Ennek a
törvénynek nagy visszahatása lesz az or-
szágunk oly részeiben, a hol a belterjesség
előre halott. A gazdának most nagy érdeke
az, hogy minél kevesebb cseléde legyen.
A belterjességtől tehát vissza kell vonulnia.
Mert minél több cselédet tart, annál nagyob-
bat a nyomozató terhek, a melyeket ez az
új törvény reá ró a gazdákra. A törvény még
nincs is meg és már látni egyes szimptomák-
ból a hatását. A régi középirtokos osztály
még inkább elvesztette kedvét a gazdálko-
dástól és vagy hébe adja vagy eladja birto-
kait; és a bérletárok már is szállnak le, s
természetesen a birtokárk sem maradhatnak
a mai magasságon. — ha csak a buza ára
nem lesz állandóan 10 forint fölött. A cseléd-
törvény, a kivándorlás és a socialisták féltel-
etlen izgatásai ez a három diszes virág, a
melyből azt a szép csokort össze lehet kötni,
a melyből a gazdálkodás dekadentiája vár-
ható.

Lássuk a kivándorlást. A gyáriparosok
foglalkoztak ezzel a kérdéssel és tátott szájjal
kellett a gazdaközönségnek bámulnia, hogy
a gyáriparos urak miként kalandoztak az ő
birodalmukba. Ezek a Pap Dávid-féle urak
a nagyobb birtokok kiosztását vélik jónak
a kispaszták fölött. Tehát nem mást, mint
azt, hogy a rablogás, a mit a tudatlan
kispaszták az, általános legyen az országban.
Ez aztán panacea lenne a kivándorlás ellen.
Schuster, leib bei Deinem Leisten! Mi itt
a falun másként látjuk a dolgokat. Szemeink
előtt folyik le az, hogy lelketlen ügynökök
miként bírják rá a kispasztákat, hogy adják
el földüket, házukat, lovaikat és vándoroljanak
oda, a hol az aranyat úgy sóprik össze
az utcákon. A részdetül kispaszták hallgat
a szép mesékre. Mindenét pénzre teszi és ki-
vándorol. Ott azután 80 százaléká nyomorba
süllyed. Volt alkalmunk a napokban beszélni
kivándorlókkal Bars megyéből, a kik vissza-
tértek. Nos — kérdeztek — olyan szép or-
szág az az Amerika? — Szép — felelték —
égne el ott, a hol van, Ahg birtunk annyit
összeszedni, hogy hazajöhessünk. És hányan
szeretnének hazajönni, ha tudnának!
Igy áll tehát a dolog Amerikával. Előttünk
tisztán áll az, hogy az állam tehetetlensége

a kivándorlásra esabítással szomben, oka
ennek a nagy bajnak. Fegyházat a kivándor-
lásra esabítóknak és jutalmat azoknak, a kik
leleplezik. Akkor egyszerre meg fog szünni
ez az óriási vérszétés.

A socialistákkal is másként kellene elbánni
mint eddig tettek. Persze, ha a szabadkő-
műves urakra hallgatnánk, itt lenne mihamá-
rább a communismus a nyakunkon. Midőn
még 3 év előtt a francia kollektivisták vezé-
rétől, Jauréstól azt kérdezték, hogy miként
képzeli megvalósítani a kollektivista államot,
nem tudott réa felelni; de megfelelt most, a
délfranciaországi szőlőművelők lázadása al-
kalmából. Indítványt tett ugyanis a fran-
ciza parlament junius 11-iki ülésében. Az
indítvány lényege ez: 1907 július 1-től
(már!) azon birtokok, melyek fő üzemege a
szőlőművelés, nemzeti vagyonná nyilvánítatnak;
egy külön törvény állapítsa meg a kisajátítás
feltételeit. A nemzet a szőlők exploítálásá
a szőlőmunkások általános társulatára bizza.
— megalkotva a szőlőmunkások minden
rendű categoriájából. A szőlőtulajdonosok
szinte külön társulatot alakítsanak. Már
most a szőlőmunkások, a szőlőbirtokosok és
a nemzet delegáltjai állapítsák meg a szőlő-
birtokok administrációját. Ezen megállapo-
dások kötelezők valamennyire. 1907 július
1-től kezdve a borsnyakereskedelem, a közép-
borkereskedelem, a cukor-raffineriák, az al-
kohol termelése és eladása — társas üzemekek
válnak. Külön kisajátítás és szervezési sza-
bályok fogják a részleteket megszabni.

Ezt az indítványt 473 szóval 60 ellen el-
vetették.

Ez azonban csak a kezdet! Hagyjuk meg-
nőni a socialista szarvakat, s akkor ily irány-
ban fog átalakítani a társadalom. De ebből
nem kérünk; ez lehet a Pap Dávidék ideálja,
— de nekünk nem kell. És minden, a mi a
vizonyokat ily irányban fejlesztené, meg
kell gátolni. Szerintünk ez lenne az egész-
ség kormányzati politika.

A kispaszták kiképzése.

(Levél Ördödy Lajos szerkesztőhöz.)

Mélyen tisztelt barátom!

Érezzük mindannyian, hogy az ország vá-
góság idöket fog átélni. Egyrészt a nehéz meg-
élhetős és ebből kifolyólag az elégedetlenség,
mely a nagy tömegeket a szocializmus kar-
jaiba kergeti, másrészt a kivándorlás, ha rövi-

Hazánkban legrégebben elterjedt

'ADRANCE' ARATÓ és KASZÁLÓGÉPEK

állami első nagydíjat nyertek az O. M. G. E. által rendezett nyiregyházi versenyen.
A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám

szivesen szövegét árajánlatlással és referenciákkal.

U. yanolt eredeti eláragru minősé gű ir andi manilazsineg, melynek súlyegységére a maximális tonalhoz z
esik és e mellett legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a kötözés mindenkor akadálymentes, beszerezhető

desen meg nem akadályozzák, kiszámíthatatlan veszedelmet hozhat.

Érzik ezt törvényhozóink is és olvassuk végre, hogy a meddő közjogi kérdések mellett, a melyek annyi idejét, erejét rabolták el a nemzetnek, egy egészséges szociális irányú programmi mellé máris tömegesen szerlenek.

Magyarország mezőgazdasági állam! Ezt tagadni neveléses lenne és mégis magával a mezőgazdaság fejlődésének alapfeltételével: mezőgazdasággal foglalkozók nagy tömegének szakoktatásával, eddigelé sokkal kevesebbet látogatunk, mint azon nyugati államok, a melyeknek eszköz ágában számos magokat mezőgazdasági államoknak nevezni, mert hiszen a főfoglalkozás ott, az ipar és kereskedelem.

Vegyük példának a kis Svájcot, a hol minden egyes kantonnak van földműves iskolája, a mely iskolák túlszűfoltak kiscgazdák fiaival. Két éves tanfolyamot végeznek, hogy majdan saját birtokaikat, a melyek ritkán nagyobbak 15—20 Hektárnál, szakértelemmel kezelhessék, mert csakis a szakértelm az a mely megelérhetőséget biztosítja, ha annak megszerzését elmulasztják, könyörület nélkül mennek tönkre.

Ilyenek minden bizonytalanságot a viszonyok a nyugat egyéb államaiban is, de én ezekkel foglalkozni most nem kívánok, mert hiszen epenséggel nem vagyok barátja annak, hogy idegen intézményeket honosítsunk meg nálunk, minden tekintet nélkül hazai viszonyainkra.

Ilyen idegenből átültetett intézménynek tekintem a mi földműves iskoláinkat is, a melyek egészen más czélt szolgálnak, mint rendeltetésük volt. Azt óhajtották ugyanis, hogy kiscgazdák, 20—50 holdas birtokokos fiai látogassák azokat, úgy a mint az Svájcban és másutt dívtos. Nem úgy lett, alig akad a földműves iskolák tanulói között olyan, a kinek a tanulás önzelt, a tanulók számanak 90 százaléka tanulmánya végeztével állásba kívánkozik, egyszóval szellemi capitalisát saját maga részére nem értékesítheti, mert viszonyai azt meg nem engedik. Ez alkalommal nem czélok foglalkozni azzal sem, vajjon

ezek a czeltvezetett iskolák egyébként hasznára vannak-e a mezőgazdaságnak, csakis azt kívánom konstataálni, hogy kiscgazdánk szellemi sorsán ezek a földműves iskolák nem javítottak, mert azokat a kiscgazdák gyermekei fel nem keresték.

Kedves barátom! Te is régi gazda vagy, ismered e vidék népét, tudod jól azt, hogy itt és egyebütt az országban milyen óriási erő rejlik a kiscgazdák szellemi képességében, ha módot és alkalmat nyujtana a törvényhozás, hogy ez az erő kifejlesztve, megismosodva, mezőgazdaságunk számos ágának mindegyikében érvényesülhetne, mennyivel több haszna lenne az országnak mindebből, mint például a mesterségesen fejlesztett iparból, a melyet átláptalunk az idegenből, holott a kiscgazdák tömegének megerősödése az ipart is megerősítően idével. Az lenne ezután az egészséges alapon nyugvó ipar, a mely elsősorban azért lenne hatalmas és fontos, mert magyar lenne.

Óriási átalakulások várnak az országra! A nagy- és középbirtokok tetemes része előbb utóbb kiscbirtokok kézbe kerül. Vajjon nem-e fontos, hogy milyen kezekbe? Vajjon nem-e létkérdése a nemzetnek, hogy kivált lajmagyar kiscbirtokossága a műveltség és szakértelm milyen fokán állandó? Ismersz ugyebár határokat, a melyeknek lötszonszedságában alig van érteke a földnek és a hol holdankint 2000 koronát is fizetnek a véletlenül eladás alá kerülő területért. Pedig a föld minősége ugyanaz a szomszéd határ földjének minőségével, egyedül a szorgalom, a szakértelem lette értékesse a talajt itt, míg amott szakértelmhiány és renyhesség aludta át a szádat. Attól függ majd a nemzet sorsa, vajjon művelt és szorgalmas lesz-e a magyar kiscbirtokok?

Tudod te azt jól, hogy városunk szerepet játszó egyéni évente látogatták járásunk kilencz töközsegének elemi iskoláit, csupán csak azért, hogy meggyőződjünk arról, vajjon a kis töt nebulók milyen előmenetelt tesznek a magyar nyelvben. En is voltam velök egy-szer-kétszer és azt észleltem, hogy nemcsak

tében, mely Festetics minden cselekvésében visszatükröződik.

A Georgiont 1797-ben létesítette. A cseh *Bulla* Károly volt az első főgazda és egy Herenkovicus nevű ifjú egyedüli tanítványa. De ha az első és (1799-ben) második főgazda — *Vreouci* — németül tanítottak is, *Pethe* Ferenczettel már lösgyökerez magyar került 1797-ben a Georgionhoz. Bár egyes tárgyakat még későbbben latin vagy német nyelvben tanítottak, nemcsak a tanítás szelleme, de a tisztí levelezés minden ízében magyar volt. Maga a gróf zamatos magyarsággal írta dicserő vagy korholó leveleit alkalmazottjainak.

Az 1802. évben a teli féltévi vizsgálatokkal igen meg volt elégedve a nemes gróf. Menten kiadta jóságigazgatójának az utasítást, hogy a tudományos osztálybeli löpraktikánsok, valamint a földművesiskolai alpraktikánsok pénzbeli jutalomban részesítsenek.

A tanári kar katonai pontossággal megfelelt február 6-án kelt jelentésével a magas utasításnak, mely *Asóth* és *Kozina* aláírásával fekszik előttem.

Asóth János 1801. májusban került a Georgionhoz, mint a mezőgazdaságtan tanára; 1802-ben már tisztartó volt, 1805. novembereben Archonná választottott. Ő az uradalomnak utóbb inspectora és a Georgion directora lett; szóval hosszú időn át igen eredményes működést fejtett ki ezen korszakalkotó intézményünk körül.

a magyar nyelvben, de a kétszer-kettőben is nagy a haladás a látogatások idejének kezdete óta. Ugyan kérlek, mondj meg nekem, miért nem megyünk mi inkább járásunk 47 magyar községébe? Eszünk ágába sincsen odamenni! Pedig hidd el, sokkal, de sokkal fontosabb a nemzet életében az a momentum, hogy a magyarság jól iskolázott, tanult legyen, mint az, hogy töljaink megtanuljanak valamit magyarul. Ezzel korántsem azt akarom mondani, hogy a tölj gyermekeket elhanyagoljuk, de azt, hogy meg nem engedjünk semmi áron, hogy szellemi téren a nemzetiségek a magyar kiscbirtokos osztály fölébe kerüljenek.

Epen azért égetően szükségesnek tartom a lajmagyar vidékekre a földműves iskolák létesítését, a mit az újonnan csoportosult agrárfüggetlenség programjában, sajna, nélkülözünk; de nem az idegenből átláptalt többnyire mestereinket, kispárosok fiaink kiképzésével foglalkozkodunk, de olyan földműves iskolákat vagy tanfolyamokat, a melyek kizárólag kiscgazdák gyermekeinek nevelésével foglalkoznak.

Hozzad fordultok e fontos dologban, kedves barátom, mert, úgy is mint gazdasági egyesületünk egyik vezéröl egyéne, ugys mint a nyilvánosság embere, ha azokat a melyeket itt alább kifejtjem megpróbálók, érdemesnek tartod arra, hogy azzal valaki is komolyan foglalkozék, szívesen rendelkezésre bocsájtok. Sok esztendő tapasztalata tanított arra, hogy a foglalkozások bármely területen, de különösen a kereskedői és gazdasági téren, a fiatal eröl felelősség nélküli állapotban parlogon hevertetni veszedelmes dolog, minél előbb jut valaki olyan viszonyok közé, a hol bizonyos önállóság követelnek meg töl, annál nagyobb szerencse reá, mert igazán kedvet a munkához, passziót életpályájához csakis akkor szerez, ha látja fáradságának eredményét. Tapasztaltam nem egyszer, hogy a fiatal tökérvöl eröl, ha korán jutnak a jó önálló rendelkezési helyzetbe, abból valik rendszerint a jó gazda, míg ellenben ha évek hosszú során felelősség nélküli hagyjuk tengetni idejét, előbb-utóbb elveszti energiáját, a legszorgal-

TÁRCZA.

Vázlat a Georgion vizsgábjából.

Meszerül állapotok voltak azok, a melyek mir denképpen eredeti Festetics György gróf kezshetli intézményeiböl visszatükrözönek. A Georgion alapítója sajátosság lelkivilágának iparkodott sok esetben oly sajátzerin adott alakot adni, hogy méltán szólhatunk egy georgionci világról, a melynek mozgó eröl és aspiráciöl felöl, hogy a mai nemzedék már megérteni sem bírja! — Annaira eltér a XX. század életfelfogása attól, a mit Festetics és hívei vallottak, hogy szinte látom a gunymosolyt, a mely a modernek ajkán lebeg, ha abba a világba esik bele pillantásuk. Egyik-másik aligha föl nem kiált: »welch'sonderbare Schwärmer!...»

Tudjuk, hogy Festetics György, ki 18 éves korában lett katoná, a katonai pályát 1791-ben mint alezredes kénytelen volt elhagyni, mi több, akkor az is megessett rajta, hogy a kamarási kulestöl is megfosztották és a meglepésnél Bécsben is letiltották...

Festetics jellemének megítélésénél ezen súlyos megpróbáltatásról nem szabad megfeledkezni. Más kaliberü ember letört volna; ő külön lett bölcselméletfelfogásával, melynek bizony néha drasztikusan adott kifejezést. A melyekben pillantót ez azonban meg nem téveszthette a mely ethikai tartalom tekinté-

Kozina György 1799-ben, mint hallgató jutott a Georgion kötelekébe, de már 1801-ben szántmártól és h. tanár, kinek működése azonban már 1804-ben véget ért.

Azt előrebocsátva, konstatación kell, hogy bár ama kor nem az »oh néps« jegyében állott, a tanári kar elsöbben a parasztsuhancokkal foglalkozott; a gróf által kiutalt jutalomra nevezte azt javasolta, hogy az 21 részre osztássek, miböl az első osztályba sorolt három tanuló négy-négy, a második osztálybeliek három-három, egyik két részt és az utolsó egy részt kapjon.

De egyben azt javasolta, hogy készpénzben, kinek-kinek csak néhány garast adjanak ki, kivételével annak a subancznak, kinek maga a gróf levelezvált a vizsgánál, 4 forintot. A többiek ki csizma, ki felérnemü, ki pruszlik alakjában kapta a jutalmat.

A külsö löpraktikánsok tekintetében (lik t. i. saját költséguön grófi ösztöndíj élvezete nélkül tanultak) már kissé feszélyezve érezte magát a tanári testület, miért is Bartosságh József és Juritskay Lajos löpraxik véleményét kikérték a jutalom felosztására nevez, kik azonban va felosztásba semmit sem akartak szólni. »Tehát megint 4 osztályban történt a jutalomdíjak kiosztása. A fönnevezettekben kívül még egy Schwartzmann József nevü is soroltatván az első köze.

Az első helyen kitüntetett Bartosságh személye illusztrálja milyen előképzettséggel jöttek akkoriban a Georgionba. Ez egyben

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatóc
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

masabb is elbágyad, több-kevesebb tapasztalattal marad, bár gyakorlata több.

Ugy képelem én az újonnan alakítandó földmives tanfolyamokat, hogy ott minden egyes növendéknek alkalma legyen először megszokni a fegyelmet és főtőllenül végrehajtani a parancsot, később pedig rendelkezni és a rendelkezéseket végrehajtani, egy szóval, hogy oktatást nyerjen az élet iskolájából, hogy otthon alkalmazhassa a mit a tanfolyam alatti nemcsak látott, de úgyszólván átélte.

E czéllal a földmives iskolának nagyobb gazdasággal kellene egybekötve lennie. Bars- és Hontmegyék három virágzó völgyének, a Garam, Zsitra és Ipoly völgyének kiszáradt részére elengedőnek tartanék egy 800 cat. holdas tagból álló birtoktestet. Ezt a birtoktestet felszántandó vidékünknek legjobb megfelelő számu, bizonyos fordáakra. Mondjuk, hogy nálunk legjobban megfelelne a négyszög, akkor jutna egy-egy forgora 200 cat. hold. A növendékek számat 160-ban állapítam meg. Ezt a 160 növendéket 40 családba osztanám meg, egy-egy családnak tehát 4 növendék tagja lenni. Minden család külön szobában laknék, ott étkeznék, ha ugyan a munkaidő megengedné, szobájuk mellett lenne elhelyezve kamrájuk, az összes szükséges szerszámokkal, géprészekkel, materialisokkal, egyszerűval a modern kiszáda összes apróbb felszerelésével; odébb lenne a hembér, szekerfészer stb. A család feje mindig a legidősebb növendék lenne, de nem korára legidősebb, hanem szolgálati idejére. Hogy ez lehetséges legyen, a felvételeket negyed-évenként eszközölném, mondjuk Febr. 1., Május 1., Augustus 1., November 1-én. — A család feje lenne felelős az igazgatásnak az összes felszerelésért, de a mint látni fogjuk, még egyébrét is. 800 cat. holdból minden családnak jutna 20 cat. hold, tehát kb. annyi, mint a mennyit a növendék valamikor otthon kezelni fog. Minden forgóban minden család 5 cat. holdat kapna: Lenne tehát 5 hold őszje, 5 hold tavaszja, 5 hold takarmányra és 5 hold kapása. Marhaállományt kapna minden család s egy pár erős igás lovat, négy tehenet a meg-

felelő növendékkal. A husz holdat megmivelní, valamint az igás és haszonállatot gondozni a család tagjai lennének kötelesek, szóval gazdálkodnának, de kellő felügyelet mellett, mintha csak a magokért mivelnék. Kiváló fontosságot tulajdonítanék annak, hogy minden egyes család fő rendszeres könyvvitelt vezetne, minden kiadás és minden bevétel el lenne könyvelve. Befolyást engednék a családfőnek a ferményeladások körül is, esetleg hetivásároka kuldeném be egy-egy szekér gabonával. Minden bizonynyal sulyt helyeznék az oszkeri czukorrépatermelésre is, a mely kizsáradt között meg hasonodni nem tud, természetesen minden család külön-külön fuvarozni saját természetét a legközelebbi vasúti állomásra, nagyobb termékek alkalmával fuvarrost fogadhatna. Ellátán a majorságot minden néven nevezendő szövetkezettel, de különösen fogvasztási és tejszövetkezettel létesítenék ott; a fogvasztási szövetkezetekben vásárolna a 40 család az összes gazdasági cikkeket, a szövetkezeteknek kereskedelmi és könyvviteli részét alaposan ismertetném a növendékekkel.

A tanfolyam tartama eleintén csak egy esztendő lehetne, bár elismerem, hogy az nagyon kevés, kívánatos lenne a két esztendő, de tudom még így is nehézségbe ütköznek a kezdő éveken a növendékek beszerzése. Bármennyire intelligensnek lássák is vidékünk kisbirtokossága, bizonyos irányban még ma nem az. Különösen minden újítást bizalmatlansággal fogad. Ismertetné kellene a tanfolyam belső szervezetét, a gazdasági egyesületeknek éveikig, a míg jószántából kuldené oda valaki a fiát. Epen azért, lehetne talán eleintén olyan kedvezményben részesíteni a növendéket, a mely által el nem vesztené az egy esztendő, még akkor sem, ha az hasznára nem volna. Ilyen kedvezmény lehetne az, hogy a növendékeknek megengedtetnék minden körülmények között a honvédségnél a katonai szolgálat. Egyébként a törvényhozásnak kellene valamely szorító intézkedést hoznia, hogy e tanfolyamok látogatottak maradjanak. Idővel minden bizonynyal két évessé lehet a tanfolyamokat átídomítani.

Oktatást nyerhetnének a hallgatók különösen az adók, tűz és jégbiztosítási kötvények körül teendőkben, épen azért minden családfő örízetbe lennének adandók az adókönny és a tűzbiztosítási kötvények. Különös gondot fordítanék a külső csinra, tisztaságra, vasárnapi munkaszünetre, az illedelmés, de katonás modorra, az istentiszteletek pontos látogatására.

Mindehhez szükségesnek tartanám, hogy magában a majorságban lakjanak:

A gazdaság vezetője, a kinek czime legyen bérigazgató vagy intéző, de minden bizonynyal praktikus hosszú gyakorlattal bíró, lélekismeretes, fiatalossággal jó bánásmódu, gazdasági főkislat végzett egyénnek kell lennie.

Két vagy három akadémiát végzett segéd-tiszt.

Két vagy három majros gazda, ezekből kerülhetne ki a sajtos vagy tejkezelő és végül a Szükséges konyhaszemélyzet.

A segéd-tisztek teendője lenne oktatni a növendékeket a könyvitelben, a gazdasági tudományokban.

A majros gazdák teendői pedig lenne a felügyelet, hogy különösen a szántások és vetések körül ne történjenek hibák.

A közeli tanítóképezde egyes tanárai a téli hónapokban teoritikus előadásokban is oktatnának a növendékeket.

Miután minden család függetlenül dolgoznék a többiótt, a családó a hét bizonyos napján megbeszelné a gazdaság vezetőjével a jövő hét munkatervét, a melyet a családó még külön írásban is köteles lenne leadni.

Csupán olyan gazdasági gépek lennének beszerzendők, a melyeket a kiszáda használna alkalmazhatna. Nagyobb gépek, bár az üzemet olosóhába tehetnék, mellőzendők lennének. A cseplőgépek is csak kis méretűek lehetnének, mert minden egyes család szalmás és takarmánytermése külön rakatnak össze és külön biztosítottak tett ellen.

Különös sulyt kellene fektetni a vetőmag alapos tisztítására és csávázására.

Természetesen a vidéknek legmegfelelőbb lo- és szarvasmarhatenyésztés üzének.

A növendékek felvétele eleintén kell, hogy

megmagyarázza, hogy a nemes gróf egy-két évi tanulás után a jobb tanítványokat méltán alkalmazhatta, hol tanároknak, hol tisztiként léptette elő, nehi is említve, hogy az ösztöndíjas főpraktikánsok a földmivesszkola tanulóinak oktatására joggal kirendeltessenek.

Az 1782. decz. 9-én Aradon született Bartosságh József, mikor a Georgiont felkereste, már Pozsonyban és Bécsben tanult volt, apjával részt vett lóhadnagy minőségben az aradmegyei 1800. évi insurrectióban, aztán az osztrák hadseregbe lépett (itt már csak hadnagyként), hogy mielőtt apja oldalán a gyakorlati pályára lépne, még a Georgionon megnyerje a »vernissage-t«. De Bartosságh Keszthelyi nemesi annyai másokkal, férfi korában is híve maradt. Arról tanuskodik az 1814. május hó 10. napján tartott mezei látogatásnak protocolluma, melyről Asóth akkor már Praefectus és a Georgionnak directora jelenté, hogy a nagytudomány és elterjedt tapasztaltságú férfiakat üdvözölhettek Keszthely falai közt, tobbi közt Bartosságh Józsefet, ki akkorban már Pálini Inkey Antal jószágainak directora volt.

Az 1815. évi május 20. és 21. napjaiban tartott mezei látogatáson ez alkalommal a nagy számban megjelentek közt felsoroltatnak Csóke Bernát, a cisterciata rend előszállati uradal-

mának hírneves adminisztrátora, mezőszegedi Szegegy Ferencz és pálini Inkey Ferencz kamarások, szentgyörgyi Horváth Imre táblabíró, Bartosságh Leopold híres szőlősgazda Pozsonyból, aki nemes Baranya és Somogy vármegyékben minden egyéb ágazataiban is a gazdaságnak jó hirt szerzett magának és nevezett fia, Bartosságh József assessor Iharosberénybőre; nemkülönbön Horhi Mihály, gróf Zichy István uradalmainak direktora Palotáról.

Ezen mezei látogatás alkalmával Rmny György, a mezőgazdaság tanára latin orációban üdvözölte a vendégeket s aztán arról értekezett: »Mi módon kellésék a gazdaságbéli tisztviselőeknek és cselédeknek bérét és jutalmát egy meghatározni, hogy azáltal mind önönmaguk tulajdon haszná, mind pedig a birtokosnak haszná és a gazdaságnak tökéletesítése egyarányosan előmozdítasson és e részben a tisztviselőök és konvencionátusok fizetésében és mind a szolgálat esztendeihez méréséket és rendkívül való segítséget mind remuneratíók és bizonyos accidenssek, mind pedig penziók által való megjutalmazásában mélt. gróf ur ó excellentiájának uradalmainak behozott rendtartások előhozatanak.

Együttal a tisztas látogatók arról informáltak, hogy azon látványaik közül az

institutumnak, kik a mult esztendőben rigorosum exament tettek, az egyik — Magyar Imre — jeles tehetségeire s azokkal megegyező tudományára és applicatiójára nézve a Georgion által egy háromkoszind diplomával megjutalmazott, egyszersmind Magyar Imrének diplomája felolvastatott és mivel maga jelen volt, a gyülekezetnek bemutatottat.

Ezután következett az ideai kandidátusok rigorosum examenje, délután pedig a gazdaságit tekintették meg a vendégek, kiknek leginkább tetszett egy jeles bika, mely János cs. kir. herceg által ajándékozottat az institutumnak. Az oeconomico-botanikus-kerében a növendék parasztgazdák egy pásztortánczál fogadták a vendégeket. Különösen érdekelték a vendégeket Fellenberg hofnyli vetőmasinájával elvetett szántóföldek. Megtekintették a »bírka sereget« és a Fenekben levő anyaménest a mérlonvakal együtt.

A következő napon Bartosságh József egy ékes magyar előadásban arról megemlékezvén, hogy ő is egy esztendőig volt a Georgionnak tanítványa, mindazon kérdéseket tette fel, melyek a mult esztendőbeli mezei látogatás alatt feltétettek s azokra részszertin maga igen velősen felelt, részszertin velekedését arról közölte, kiktől lehetne azokra feleletet várni.

MASSEY-HARRIS KÉPZŐTŐK

a létező legjobbak.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZIUT 80.

ingyenes legyen, ellátásukért megdolgoznak alaposan, így a kinstárnak kára ebből alig származna.

Minden növendék a tanfolyam végeztével bizonyítványt kapna, de minden klasszikó nélkül, mert hiszen ez a bizonyítvány semmi köpésést nem igazolna, csupán csak azt, hogy a tanfolyam végeztetett. E bizonyítványhoz mellékelten megkapná volt családja évi számadásait, azonkívül az év legjobban zárt családjának számadásait is. Ezekre a számadásokra odahaza nagy szüksége lenne, ha otthon a könyvvizetést folytatni akarna.

Lehetne végül díjakat is kitűzni a legjobb eredményt ért családok részére is.

Ezek lennének jobbra azon dolgok, a melyeket fontosnak tartok, hogy jövendő földmives iskoláink a gazdaközönség körében népszerűvé tegyék.

Ezek után joggal kérdezheted, vajjon ismerke-vé vidékünk olyan birtokot, a mely e célra alkalmas lenne?

Erre is tudok adni megnyugtató választ. Igen ismerke a Garam völgy szívében több ezen célra alkalmas birtokot, egyik-másik több befektetést igényelne, de megvagyok arról győződve, hogy céljuknak teljesen megfelelőnek.

Nem tagadom, kedves barátom, nagy gyönyörűségem telne abban, ha ez áltold vidékről kezdődne az ország kisbirtokos osztályának regenerálása, de nem ringatom magamat illúzióknak, hogy mindaz, a mit proponálak, teljesedni is fog, elég legyen nekem az a tudat, hogy ha van valami életre való ez indítványokban, akkor az, többek hozzájárulása után megrostálva, polyváltat vesztve, talán életre kel.

Léva, 1907. Junius 17-én.

Tiszteelő régi barátod

Leidenfrost Tódor.

Bérelt birtok adója.

Bírói gyakorlatunk abban a kérdésben, hogy a haszonbérbe adott birtok adóját ki fizesse, ellentétben a földközi kódexekkel, a római jog intézkedését követi és jogszábkálként állította fel azt az elvet, hogy szerző-

dési kikötés hiányában minden terhet és adót a bérebeadó tartozik viselni. Sajátságos ilyen körülmények között, hogy a haszonbérleti szerződések legnagyobb része az adófizetés kötelezettségét a bérlőre hárítja és általánoságban azt lehet mondani, hogy a gyakorlati élet nem tette magáévá a bíróságok által követelt elvet.

Pedig, ha a kérdést alaposabban megvizsgáljuk, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy bíróságunk gyakorlata jár a helyes uton és úgy a tulajdonosra, mint a haszonbérelőre nézve sokkal előnyösebb, ha az adót és általában a közterheket a tulajdonos fizeti.

Előnyösebb első sorban azért, mert a haszonbérleti szerződések legtöbbje apolitikusan annyit szokott kimondani, hogy a bérlő a közterhek viselését magára vállalja. Ebből azután a perek légioja születik. A tulajdonos azt vitatja, hogy az árviszabályozási hányadot is a bérlő tartozik fizetni, a bérlő pedig ennek ellenkezőjét állítja. A közterhek szaporodása esetén a bérlő csak a bérelt átvételekor fennállott közterhek összegét hajlandó fizetni, a tulajdonos ezzel ellenkező állásponton van stb. Lesz hát a dologból per. A bérlő nem fizet, a hatóság pedig végrehajtja a tulajdonost, mint a ki az adók és közterheket egyedül felelős.

Ismerek egy esetet, a hol a bérlőt majdnem minden negydedében beperli a tulajdonos az adóért, a mit az ellene vezetett végrehajtás folytán a szerződés ellenére neki kellett ki fizetnie. A bérlét 12 évre szól és szerződésileg nincs kikötve, hogy az adó le nem fizetése a szerződés megszüntetését vonja maga után, a tulajdonos tehát ezt a lehetetlen állapotot túrni kénytelen. S már előre fél a bérlét lejártától, mert bizonyos, hogy a bérlő — a ki különben a haszonbér összegét pontosan fizeti — az adó egy nagy részével adósa marad, s nem segít ezen a törvényes zálogjog sem, a mely csak az egy évi haszonbérösszeg erejéig illeti meg a tulajdonost, a bérlő tehát, a ki a haszonbérlet kifizetve, szabadon elviheti a birtokról összes felszerelését, habár az adóval hátrálékban van is.

Végredményében igazat kell adnunk Krisztinkovichnak, a ki a haszonbérleti jog-

ról szóló kiváló könyvében világosan kimutatta, hogy mind a bérebeadó, mind pedig a bérlőre nézve sokkal célszerűbb, ha a bérelt birtok adóját a haszonbérbeadó fizeti. A bérlő, a mellett a kényelmetlen állapot mellett, hogy rendszerint kétféle fizetési terminust kell betartania, t. i. a haszonbér és adófizetési terminusokat, nem lesz annak kivéve, hogy a közterhek emelkedése esetén pereskednie kelljen, viszont a bérebeadó mentesül attól, hogy a bérlőt folytonosan ellenőrizze, vajjon az adót helyette kifizette e és nem lesz kivéve folyton annak a veszedelemnek, hogy egy szép napon végrehajtják a bérlő által le nem fizetett adó miatt.

Ezen okokból mi csak helyeselnék a polgári törvénykönyvünk tervezetének 1540. §-át, a mely a római jog álláspontjára helyezkedve jogszábkálként mondja ki, hogy a bérebeadott dologon fekvő terheket a bérebeadó köteles viselni.

V. Gy.

A pohánkáról.

A Polygonaceák családjába tartozó pohánka egyike a legszerényebb igényű takarmány-növényeinknek, mely a legszerényebb talajon és rövid, legfeljebb 10—12 hétig tartó vegetáció-ideje folytán a legkedvezőtlenebb klimatikus viszonyok között is tenyészik. Legelősebben Oroszországban mivél, mely után Franciaország, Északamerika és Kanada következnek, majd Skandinávia, Dánia, Magyarország és Németország, de Észak-Ázsiában, Chinában, Indiában és Japánban is termelik. Oroszország, Franciaország és Amerika (Kanada- és Slate-pohánka) termésük egy részét exportálják, míg a többi ország, főképen maga használja fel azt. Gyakran a gabonaművelők közé sorolják a pohánkát, mert belőle liszt készül, de ez szorosan véve helytelen. Többféle pohánkát különböztetünk meg, de minkelet csupán a közönséges pohánka (Fagopyrum esculentum) és a tatár- vagy török-pohánka (F. tataricum) érdekel, mely két fajta főképen a magvak nagyságában és alakjában különbözik egymástól. A közönséges pohánkának ismét 2 válfajtája van, a közönséges

Asbóth János praefectus pedig előterjesztette a soproni és ruszti szőlőművelésről próbáczkát kidolgozott munkáját. Ugyanekkor előterjesztette Conrad Lajos ruszti szőlőgazdának a ruszti szőlőművelésről írott értekezését és bemutatott két különös számszámot, és maguk valóságában, melyekkel a rusztiak a szőlőművelésben élnek, ugyanint a kétgúy kapát, melylyel az első kapálás történik és a szőlővakarót, melylyel a szőlőt háromszori kapálás után a negyedik kapálás helyett megporhálják és tisztítják.

Ezután Szajdenschwarz uradalmi főin-szenére megítéltetés végett bemutatott egy Georgionban építendő granáriumról készített rajzolatját és felolvasta annak magyarázatát. Liebbald Julius physicae professor és veterinarius ur pedig felolvasta arról írott értekezését, mi módon lehessen a birka seregeket pusztító himlőnek veszedelmét több birtokosok által behoandó állandó birka-himlő intézetek által mérsékelni.

Ábrahám István Tengődről, a Georgionnak egykori tanítványa egy általa feltalált kármentőt kísédel formában mutatott be és jándékképpen felajánlotta a Georgionnak,

melylyel az asztagokba rakott szalmás gabonát vagy szénát egy a szükséghez képest leereszthető vagy felhuzatható könnyűszerű fedél által az esőtől meg lehet menteni. Erre következett a mezei látogatások egyik ünneplésük utusa. »A méltóságos gróf ur ó ex-cellen-tiája u. i. Bartosságh József direktor urat, mivel a Georgionnak előbbeni tanítványa lévén, most is az iránta való állandó barátságának nyilvánosságát jelelt adja, a Georgion részéről meg akarván tisztelni, a Georgionnak honorarius assessorává nevezte ki.

Hogy pedig a jövendőre is alkalmatlanság adatlanság gazdaságbeli értekezésekre, Bartosságh Leopold assessor ur különösen megkérte, hogy: adjon tudósítást a glogováci dohánytermesztéséről Aradmegyében és írja le a ménei szőlőművelést, nemkülönben a villányi szőlőművelést is.

E mellett ajánlotta magát Bartosságh Leopold ur, hogy némely Tolna és Baranya vármegyében levő német faluknak gazdaságát leírni fogja, kik magukat szorgalmatlanságuk és jó rendtartásuk által mások felett különösen megkülönböztetik. Péter Csöke Bornát, a ki felemlíté, hogy a Bakonyban némely he-

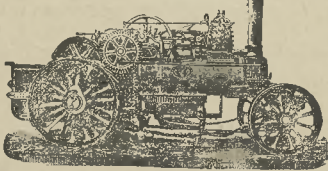
lyeken a napkeleti zab (Avena orientalis) közönségesen miveltetik, felkérte, hogy arról a Georgiont tudósítani ne terheltesse; Farkas László inspektor pedig arra kérte, hogy a festő redőznák (Reseda luteola) művelése módját, a mint az méltóságos gróf Széchenyi ur ó excellenciája uradalmában eddig miveltetett, közölje. Végül még az a kérdés is tétetett, hogy mind a trágyának szaporítását, mind pedig az általa a földnek legfoganatosabb javítását tekintvén, érésének mely idejében kellessék a trágyát kivinni s ehhez képest a trágyával miképen gazdálkodni.

A történelmi hűség szempontjából még kövölnünk kell, hogy a felvetett kérdések nagyobb részére nem késett az érdemleges válasz, a miből nyilvánvaló, hogy tekintettel a felvetett kérdések száma és tartalmára, a keszthelyi mezei összevagytelek túl lettek sok modern kongresszuson, sőt a mezőgazdaság előmozdítására nézve kevésbé maradtak írott malasztok, vagy pusztában elhangzott szavaknak, mint számos programpt, melyhez napjainkban szerencsénk van.

Dr. Rodiczky Jenő.

Eroszó Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciákkal

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utóza 8. sz.

ekete-barna magu és az ezüstszürke színű skót pohánka.

A pohánka termelési viszonyait röviden érintve feleltem, hogy a fagy iránti nagy érzékenysége miatt május közepé előtt nem vethető, de legjobb május végén vetni, a mikor éjjeli fagyolt már nem kell tartanunk. A terméscorgóba igen könnyen beilleszthető, mert ugyólyan minden növény után jól sikerül. A talaj iránt nem igényes, leginkább gyenge homokon és tőzegeken van jelentősége, de mert rövid idő alatt befejezi fejlődését, mint tarlóvetemény is figyelembe jöhet jobb viszonyok között; legkevésbé alkalmas számára agyag-, márga- és mésztalaj. Különös trágyázást nem kíván, csak nagyon tápanyag-szegény homokon ajánlatos kevés nitrogén-, foszfor- és kátrítárgy. Szegény homoktalajon vagy nehéz, szivós agyagtalajban az istállótrágyázás is bevált. Mint minden növénynél, úgy a pohánkánál is a termés eredményére a vetőmag minősége döntő befolyású, annál inkább, mivel magvai gyakran üresek vagy éretlenek. 1000 mag sulya 19.6—26.4 gr. között változik, átlagban 22 gr. Hektoltersulya a legjobb fajtnál 65—70 kgr., a közepeseknél 63—64 kgr. és a silány minőségűeknél 50—60 kgr. A csirázáshoz saját sulyának nem egészen felényi csirázvize van szüksége (46.9 százalékra), de igen sok melegt igényel, mert 8—9 fok alatt egyáltalában nem csirázik, 8.75—11 foknál csak 15—20 nap múlva, 13—15 foknál 12—15 nap után hajt ki. A terméseredmény igen nagy ingadozásnak van alávetve; van eset, hogy katasztrális holdanként 20 Hl. meghaladja, de az gyakran csak 6—7 Hl.; 10—12 Hl.-ként középtermésnek mondható. Szalmatermése 6—15 q. között változik.

A pohánka egyes részeinek összetételére nézve még aránylag nem sok vizsgálatot végeztek. Tájékoztatásul szolgáljanak a következő adatok:

Pohánka	Víz	Nyera- protein	Nyera- zsir	N-mentes vonatanyag rost	Nyera szárazanyag	Hamm szárazanyag
Zöld	85.0	2.3	0.7	6.3	4.3	1.4
Besavanyított	76.3	3.6	1.1	18.2	6.6	3.2
Széna	9.7	10.6	—	40.7	32.1	6.9
Szalma	12.1	4.1	1.4	32.9	44.3	5.2
Polyva	12.4	4.4	—	28.8	52.2	2.2
Magvak	14.1	10.2	2.0	61.5	10.2	2.0

A gyommagvakról és egyéb idegen magvakról megtisztított pohánkamagvak hozmányaival kapjuk a tiszta héjat vagy hüvelyt és a korpának nevezett héjakat, melyekhez még több vagy kevesebb liszt tapad. Ezen hulladékok kb. 30—35 százalékra emelkednek, a mielő körülbelül 12 százalék esik a korpára. Világos, hogy a korpa ez esetben igen tág fogalom és hogy összetétele erősen ingadozik. A pohánka földolgozásából eredő termékek közül meg feleltem a darát (kását) és a lisztet, melyek főképpen emberi táplálékul szolgálnak, csupán a durva darát és durvább lisztet használják takarmánynak. A pohánka földolgozásából eredő termékek összetételére nézve a következő adatok adnak némi képet:

Pohánka:	Víz	Nyera- protein	Zsir	N-mentes vonatanyag rost	Nyera szárazanyag	Hamm szárazanyag
Héj	13.2	4.6	1.1	35.4	43.5	2.2
Durvakorpa	15.6	8.0	1.8	34.2	37.6	2.8
Finomkorpa	12.0	15.2	4.5	50.0	11.3	7.0
Durva dara	13.5	19.4	4.9	49.3	8.1	4.8
Finom dara	14.0	10.6	2.4	70.1	1.0	1.9
Finom liszt	14.2	6.2	0.6	77.2	0.5	1.3
Durva takarmányliszt	12.0	31.7	8.4	38.4	4.8	4.7

Ezen őrési termékeknek igen sok változata van, így p. o. a pohánkadaráról 6 félélt különböztetnek meg, melyek proteintartalma 7.20 és 13.27 százalék, zsírja 1.27—2.88 között változik. Ezen adatok eléggé figyelmeztetik a gazdát, hogy ilyajta őrési termékeknek mindig csak szavatolt összetétellel vásároljon.

Kihasznlási kísérleteket pohánkával eddig csak két úrn végeztek, melyek közül az egyik a magvak proteinjének 80%-át, a zsirnak 90%-át használta ki, míg a másik, mely a magvak 6%-át megtagadlanul ültette ki, ennek megfelelőleg rosszabbul használta ki a tápanyagokat. Kellner szerint a pohánkánövény egyes részei, illetőleg az őrési termékek emészthető tápanyagtartalma és kéményítőértéke a következő:

Pohánka	Nyera- protein	Zsir	Nitrogén menet vonat- anyag	Nyera menet vonat- anyag	Emészthetőség %	Kéményítő érték 10. kg.-ban
Zöld virágjában	1.6	0.3	5.2	2.5	1.8	—
Zsombolyázott	1.5	0.4	10.7	3.9	13.0	—
Széna	6.2	1.0	22.2	17.3	27.7	—
Szalma	2.2	0.5	18.0	17.2	15.7	—
Polyva és héjak	2.1	0.5	14.8	13.1	17.8	—
Magvak	8.4	1.9	41.6	7.6	55.6	—
Durva korpa	4.8	1.2	20.9	9.4	25.8	—
Finom korpa	11.4	3.4	39.0	3.7	55.2	—
Durva takarmányliszt	24.4	6.8	30.6	1.9	64.9	—
Finom takarmányliszt	6.8	1.4	61.7	0.4	70.3	—

Részletesebb szám adatok tekintetében a Landw. Versuchsstation 63. kötetére utalok. A pohánka oly takarmánynövény, melynek minden része felhasználható; a zöld növényt zöld és savanyított takarmánynak, szárítva szénául használhatjuk, értékesek továbbá az érett növény szalmája, polyvája, magvai és ez utóbbiak őrési termékei.

A virágjában levőgott pohánka hasonló tápanyagtartalommal bír, mint a fehérmustár és ilyenkor főképpen tejelő és hizóállatokkal, már kevesebb sikeresen lovakkal etethető. Tejelő állatoknak nem tanácsos 1000 kg. élősulyra 50 kg.-nál többet adni, mert nagyobb mennyiségben etetve zsirszegény és állítólag néha vöröses színű tejet okoz. Lovaknál nagyobb mennyiségű zöld pohánka állítógat lobos kiütéseket okozhat; tulnag adagok már haszjátó hatásuk miatt is kerülendők, minek ellensúlyozására rendszerint más növényekkel (zabbal, kölessel, mustárral stb.) együtt etetik, illetve ezekkel együtt vetik el.

A zöldpohánka nedvdus szára folytan sok vizet tartalmaz s így veszteség nélküli szárítása igen nehéz, a min részben annak besavanyításával segíthetünk. Minthogy ilyenkor

épen nagy víztartalma miatt könnyen péppé válik, célszerű azt kissé fonyaszta savanyítani. A savanyított takarmányt valamennyi állat szivesen eszi. Ugyanez áll a virágjában levőgott növényből kedvező időben készített szénára nézve is. Ha a szárítás nem tökéletes, könnyen lesz a széna penészsé vágy dohossa, a mikor aztán etetése különös elővigyázatot igényel.

A pohánkaszalma összetétele közel áll a gabonaműnek szalmájéhoz, de kevesebb emészthető, Rossz aratási időjárás a szalma minőségét is nagyon befolyásolja, a mikor penészsé vágy dohosssá válik s ilyenkor szarvasmarhával gyomor- és bélguladásokat, kolikát stb. okozhat. Tejelő állatoknál ezen szalma állítógat a tej minőségét rontja. A jó szalma leginkább juhnak és marháknak felel meg, de itt is csak kis adagok ajánlatosak.

A tiszta, pormentes pohánkopolyva szarvasmarháknak és sertéseknek melléktakarmányt igen jól felel meg, bár nagyobb mennyiségben kolikát okozhat. Sertésekkel egyéb takarmányokkal együtt forrázva vágy főzve szokták etetni.

A pohánkamagvak összetétele hasonló a zabéhoz, de kevesebb zsir tartalmaznak és rosszabbul emésztenek; különösen a hámozatlan magvakat teszi kemény, emészthetetlen héjuk nehezen emészthetővé. Hátrányos az is, hogy az apró magvakat az állatok rosszul rágják meg, úgy, hogy azok emésztetlenül távoznak el. Ezért ajánlatos a hámozatlan magvakat megdarálni, zuzni vágy szétnyomni és székszával vágy egyéb melléktakarmánnyal keverve etetni; sertéseknél a darált magvak főzése szokásos. A magvak táphatásukban inkább zsirtermelésre, mint erőtermelésre alkalmasak, úgy, hogy főképpen hizómarhával, hizójuhával és sertésel etetjük, már kevesebb loval, bár zabbal keverve 3 kg.-t a lovak is hátrány nélkül ethetnek, míg a többi felsorolt állatnak abraktakarmányuk felét adhatjuk pohánkamagvakkal. Növendéklátoknak a magvak nem felelnek meg.

A pohánkamagvak héjának nincs táplálóértéke; néha melasz felszívására használják, vágy moslékhoz keverik, mivel ez utóbbinak haszjátó hatását állítólag ellensúlyozza, de természetesen ily keverékben is értéketlen ballasztanyag. Leginkább csomagoló vágy falak izolálásánál költő anyagul használják. Ha a héjakhoz több vágy kevesebb liszt tapad, a pohánkacorpát kapjuk, melynek tápértéke épen a liszt mennyiségétől függ. A pohánkahéjak emészthetlensége vágy nehez emészthetősége folytán a korpa emészthetőségét annak héjtartalma szabja meg. Minden állattal jó eredménnyel etethető, különösen sertésekkel és pedig főképpen burgonyával keverve és főzve hizóállatoknak vágy tejelő főzve malacokznak. E helyen említem meg, hogy egy különleges őrési eljárás segélyével én úgy, mint a gabonaműeknél a pohánkacsrák is elkülöníthetők, melyek egy igen fehérjedus (43% protein) és zsirdus (8.4%) takarmányt adnak.

A pohánka tulajdonképeni őrési termékei a dara vágy kása és a liszt főképpen emberi táplálékul szolgálnak s tészta, gombócok

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépre föl!

ELŐ MAGYAR **GAZDASÁGI GÉPGYÁR** **RÉSZVÉNY TÁRSULAT**
BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű
GOZCSÉPLŐKÉSZLETEK,
űgyszintén **MAGÁNJARÓK** (úti mozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet göggy ekével.)

UJ!

Kizárólagos gyártása a Welger féle szabadalmazott **teljesen önműködően** költöző szalmaprés-elevatorok **nak.**

UJ!

kolbászok készítésénél vagy rozshiszttel keverve kenyérsütésénél, bár a liszt egymagában állítólag nem jól süthető. Takarmányul ezen termékek ritkábban szolgálnak, de mint jól emészthető anyagok eredményesen etethetők, így különös előszeretettel használják azokat a baromfihaltásban.

A pohánkáknak és termékeiknek használatát takarmányul az ezek etetése következtében könnyen fellépő pohánkabetegség korlátozza. Ezen betegség bőviszkettség, varras bőrkütes, szédülés, górcsók és a fej és végtagok megdagadásában nyilvánul; néha halált is okozott már, rendszerint azonban veszélytelen lefolyású s mindennemű pohánkabaktérium kizárása és az állatok istállózása által könnyen megszüntethető. Ugyanis azt észlelték, hogy az állatok csak akkor kapják meg ezen betegséget, ha levegőn és nevezetesen napon tartózkodnak; ilyenkor még akkor is jelentkezhet ezen betegség, ha az állatokat egészen a legelőrehajtás előtti ideig pohánkatermékekkel etették, miert is czészertől a pohánka etetését már néhány héttel a legelőtől előtti abba hagyni. Érdekes, hogy ezen betegséget főképpen a fehér és tarka állatok kapják meg, míg a feketeik, melyek pigment-anagya védőanyagul szolgálhat, mentek maradnak. A fehérbőr általában puhább, finomabb szerkezetű, hajszálcsövekben gazdagabb és ezért kevésbé ellenálló, mint a pigment-(festen)ydus fekete bőr. A bőr finomságához a többi testrészt megfelelően finomult alkata járult, vagyis az egész szervezet gyengébb és kevésbé ellenálló. A betegség okát egy gombaképződésben keresik, melynek termélete még homályos. Ezen feltevést támogatja azon észlelet, hogy lovakkal, melyek alomába pohánkaszármazt szórtak, a betegség a végtagok duzzadásában és megvastagodásban nyilvánult.

Dr. Zaitschek Arthur.

Egy új szénaforgató-gép.

Amerikában nagyon el van terjedve a Massey Harris-féle szénaforgató. Az elején van alkalmazva a kocsis ülés. A járó kerék agyán levő kúpos fogaskerék közli a 3 gerelynek azt az ívelés-mozgást, amely a szénarendek forgatásához szükséges. Hátral két mankókerék ad támaszt a szerkezetnek. A gerelyek 50 fokos hajlással vannak a vonóránra. A gépet Szalattnay és a Kröschel ausztriai cég készíteti.

Hazánk komlótermeléséről.

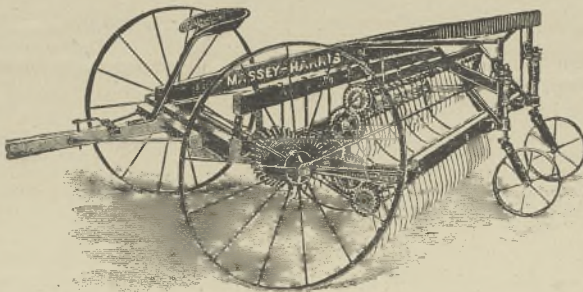
Irta: Csézer Lajos.

V.

Bizományi üzlet. Emelitem, hogy termésünknek nagyobb részét itthon a piacokon s a termő helyeken vásárolják össze a kereskedők, s csak alig 2-3 százalékot a sörgyárosok! Ha azonban a külföldön (Cseh s Bajorországban) is bő termés volt, már kevesebb árérték jön hozzánk s azok is csak nyomott árérték és immelámmal vásárolnak! Ennek ellensúlyozására az Orsz. Magyar Gazdasági Egylet a cseh-saazi piacokon egy bizományost bízott meg 5-6 év óta, bizonyos garantiák mellett. Eleintén kevés komlót küldöttek fel a termelőktől, nem lehetvén hazuról ellenőrizni a bizományost, nem nagy volt a bizalom. Az 1906. évben idehaza szintén lanyhán indulván meg a komlóértékesítés, már erősebben küldöttek a komlót bizományba s pedig 1906. júliusától 1907. február hóig mintegy 350 mm.-át. S még a 80-as, sőt a 90-es években megtörtént, hogy másféle bizományosnál nemcsak a pénz, de a komló is odavesztett, most nem tagadható, hogy ez az értékesítési mód majdnem legjobban sikerült 1906-ban, mert ha csak alkalmas volt a komló, jobb árakat is ért el a bizományos, mint az itthoni eladásoknál. Így

az erdőlyrészi komlót mm.-ként átlagban 197.5, az alföldi 214.2, a dunántúli 253.3, a felvidéki 200, átlagban 218.7 koronáért tudta eladni, tehát: 43:1 koronákal jobban, mint a hazai orsz. átlagár volt. Ez így egészen jó értékesítési módnak látszana, ha csakhamar meg nem fogja állítani azt az inémet említett 'osztrák komló védjegytörvénye! Nem tagadhatom meg el, hogy sok termelő évi termésének gyengébb minőségét akarta így értékesíteni, persze rossz komlót Saazban meg kevésbé értékesítetők! Kár a fuvar-költséget.

Prímör komlóüzlet. Részben, mert a sörgyárakban a nyár végén már kevés a komló, részint pedig bizonyos nyári sorúkhöz a külföldön csak friss komló alkalmas, a közép-európai korai komlót termelő vidékekről 5 kg.-os posta-zsakkokban szállították a friss komlót július végétől augusztus elejéig, természetesen árón s emlékszem hogy jó termést igen esztendőben is a stájer korai komlók kilogrammjáért 2 koronánál kisebb árat nem igen fizettek. Ez az üzlet 10-20 napig is el-

87-ik ábra. Massey Harris szénarendforgató-gépe.

tart, addig, a míg az első nagy (60-70 kg.-os) komlózásk meg nem jelenik a piacon. Nálunk 12-14 év óta a dunántúli 'mozsgói' uradalomban Oderszky Lajos tisztartó az az uttörő s minütan sok helyen 5-6 nappal meg a stájer komlót is megelőzik, biztosnak látszott ez az értékesítési mód is, ugyannyira, hogy sok uradalom komlóskertjének egy kisebb részére ilyen korai júliusban szedhető fajtát ültetett. Igaz, hogy az ilyen fajta kevesebbet terem, de az árban megtérül a haszon. Ugyancsak az O. M. G. E. bizományosa utján indult meg nagyban ez az üzlet is, hogy milyen eredményes! az 1906-iki adatokból érdekesen kiviláglik és pedig értékesítetteti:

július 24-én korai fogarasi	(10 kg.) á 6 K
aug. 2-án »	(14 kg.) á 4 K
» 8-án berezstelki	(30 kg.) á 4 K
» 21-én fogarasi-sárkányi	(15 kg.) á 3 K
» 30-án »	(45 kg.) á 2-9 K
szept. 1-én berezstelki	(58 kg.) á 2-8 K

A dunántúli komlót 3-4 koronáért cseh ügynökök helyben vették át. De tömegűrt is fizetett az O. M. G. E. bizományos: nagy-höröski komlóért szeptember 9-én 300 koronát (52 kg.), sárkányiért szept. 30-án 290, bodolaiért szeptember 9-én 260 koronát. Legszebb üzlet szeptember 15-én nagy-höröski (Fejérm.) 250 kg. komlóért 300 K per q. ! Mutatja, hogy

Hazai termék! Hazai termék! a Mohai ÁGNES-Forrás.

Előrendű természetes szénsavas natrontartalmú ásványvíz.

Ídeges gromorjai, légcső-, tüdő-, gromor- és bél-burnt, csontágyulás, vesé- és hólyagbetegségeken kiváló eredményt nyújtó használati, kellemes borvíz. 1/10 literes üvegekben 36 filler, Üres üvegeit 8 filler térül vissza.

Mindenütt kapható. A forráskezelőség. Fővárt. Budapest: **ÉDESKUTY L.** osztrák és királyi udvari szállító. Telefon 16-32. Erzsébet-tér 2. Telefon 16-32.

finom komlót még közepes esztendőben is jól lehet értékesíteni.

Külforgalom. Egy komló-év (július-június) forgalmát alábbi táblázat mutatja:

H ó n a p	Behozatal		Kivitel	
	1900/90/1	1905/905	1900/90/1	1905/905
	É v e k	É v e k	É v e k	É v e k
	métermássa		métermássa	
Július	16	154	3	10
Augusztus	41	86	273	112
Szeptember	150	540	1469	447
Október	1286	1438	297	1614
November	696	1870	115	1741
December	314	849	53	518
Január	359	541	30	326
Február	266	238	108	213
Március	201	354	45	29
Április	110	420	27	131
Május	474	138	4	166
Június	129	212	10	156
Összesen	4079	6882	2434	5443

Az adatok a hiv. külforgalmi statisztikából vannak kiszedve; a forgalmi adatok hozzásimulnak a komlóévhez, tehát a júliusi első szeptemberről a jövő év júniusáig!

A behozatalnál látjuk, hogy legerősebb október-november hónapokban; a kivitel azonban egy hónappal előbb szeptember-októberben a legerősebb. Ez megerősíti tehát már fent említett gyaukunkat, hogy a cseh kereskedőknél előbb megszedi magát nálunk komlóval, s azután egy hónap múlva visszaküldi a hazai sörgyárakba. Kiviláglik az is, hogy sörgyáraink szükségletüknek majdnem felét egyszerre vásárolják, de vannak, a melyek minden hónapban egyenletesen kapjuk külföldről a szükséges adatot. A tömeg-komlót hazai piacokon is vásárolhatunk egyszerre!

A kivitelnél több mint fele termésünk augusztus-októberi időközben kerül ki, s a többi hónapra csak a jobb árat remélő komló vagy a gyenge komló marad. A végeredmények tekintve, pedig azt látjuk, hogy míg 1901. közepén meg 1645 mm.-val volt nagyobb a behozatalunk, már 1906. közepén csökkent ez a többlet (144) de már jóval felülhaladja az 1901-iki kivitelét. Tehát míg 10-15 év előtt sok komlónk 'hoppone' maradt, ma minden termésünk eladódik.

Még kielégőbbé válik a kép, ha a naptári évet nézzük:

É v	Behozatal		Kivitel	
	Ausztriai-Öberran	Erdéki	Ausztriai-Öberran	Erdéki
	méterm.	Korona	méterm.	Korona
1904	49028633	3.453,100	26882722	979,920
1905	60591919	3.457,230	42484466	1.540,770
1906	48984566	1.038,500	88533221	1.014,310
1907 Jan.-Febr.	818 839	176,100	838 839	92,290

Megint előtűnik áll, hogy legnagyobb fogyasztónk Ausztria, de onnan is kapjuk a legtöbb komlót. A behozatal 1905-ben tetőzött, valószínűleg nincs több komlóra szüksége sörgyárainknak, de a kivitel még 1906-ban is kifejlődött, sőt ez évben egy fontos mozzanathoz jutottunk el, amennyiben **kivitelünk**, a behozatali 4271 mm.-val felülmulta. Ha

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes Salvator-forrás

kiváló sikerrel használják vesesejéknél, a hólyaghólyag bántalmóinál és köszvényes, a csuorburujegésnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkezelőtelepben vagy a Salvator-Lithion Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Ródufokpart 8.

hazai sörgyáraink szükségletét 6000 mm.-ra tesszük, úgy 3500 mm. többletetül túltermelésben vagyunk: éppen abban az időpontban értük el tehát, ezt a magaslatot, a mikor a cseh származási törvény visszatartó szelleme kísért. Minden erővel oda kell hatnia az államnak, hogy ezen többlettünkkel az osztrák piacok elkerülésére közvetlenül juthassunk el az északi fogyasztó országokhoz!

Iménti táblázat értéke rovatla bemutatja, hogy jó árú éveket mily hamar követhet gyengén értékesítő év is, de szomorubbak azon számok, pl.: az utolsó évben is, hogy majdnem kétszerese a behozatalunknak a kivitelünk, mégis a termés értéke 25.190 K-val kevesebb, mint a kivitel értéke. Igazolja a nemzetközi kereskedelmi ügyességet, hazai értékesítésünk elnyomottságát, s a szemrehányás hazai sörgyárosaink felé száll!...

Komlópiacok árhullámszája. Az 1906—1907. értékesítési időnyben! Az imént láttuk, hogy a legutolsó 3 évben mily különbözők az árak, fentebb az értékesítési fejezet egy táblázatán 20 évnek árátlagai igazolják, hogy a legidegesebb értékpapir jellegével bír a komlótermény, de legszebben igazolja ezt, ha ugyanazon egy értékesítési időszakkal nézzük meg az árhullámszámot, áralakulást:

Hó és nap	Komlópiacok					
	Sáber	Nürnberg	Sigovár	Elő-Fák-pöröz	Magyar átlag	Sáber (Korona)
	Korona 100 kgr.-ként					
1906. szeptember 27.	368	300	192	185	188	180
„ október 2.	380	231	190	160	175	205
„ október 15.	400	228	195	145	170	230
„ november 1.	377	221	142	140	141	236
„ november 15.	370	220	130	130	130	240
„ deczember 1.	360	264	130	—	130	230
1907. január 10.	370	270	120	—	120	250
„ február 10.	340	286	—	—	—	—
Átlagok	370	253	158	152	155	—
	117	95	—	—	—	—
	215					

Bejegyeztem a két közép-európai komlópiac s a két magyar komlós központ árhullámszámát 6 hónapi időközben, 1906-iki termés lévén forgalomban. A számok esetét és emelkedését bővebben magyarán nincs terem, elég, ha a végső sorban levő árkülönbözetre mutatok rá; bizony a magyar árak igen elmaradtak.

Ezzel be is fejezhetném hazánk komlótermesztésének tíz éves fejlődéséről s jelen állapotáról szóló feljegyzésemet, de végtelül megkísérelm a jövőbe pillantani.

A termő terület ma már nem fejlesztendő elsajtel, különálló helyeken, nem érdemes bekelezdeni; régi kertek felújításánál a lugasrendszer általánosítandó, fiatal fajták elvetendők s némileg nyári fajták is! Állami beavatkozással vidékenként bizonyos fajták rajonozandók, hogy összefüggő területen egynemű tömeg állítsák elő; a minőség emelése

jobb fajták választásával, czélyszerubb ültetési és mivelési módok megszokással műtrágyázási kísérletekkel lesz elérhető; komlós vidéken a vadkomló irtandó; a komlódugvány-árusítás szabályozandó; a jobb szarítás módok kipróbálndók a fűtőt komlószarítás általánosítandó: sürűbben tartandók komlókiállítások és versenyek, mindenek a **termelés javítása érdekében.**

A jobb és rendszeres biztos komlóértékesítés, ügyében szervezendők a segosvári és bacs-petribői piacok, azokon raktárak, bizonyínyi helyek kereskedő és előleg-üzletek lennének felállítandók. Hazai sörgyárak közvetlen fogyasztása biztositandó a túltermelés részére, az északeurópai államok fogyasztása szövetítendő bizonyínyi üzletek, s aukciók útján. Szervezendő s élénkítendő a heti komlópiac tudósító intézménye, a komló-előlegület s valamely hitelbank komlóüzlet-hitel-osztályt szervezzen.

A vadkomló eladása tilalmaztassék, a zöldkomló (előleg-)üreg-megátóltassék (szövetkezeti s bizonyínyi raktárakban a szakban levő komlóra adható csak előleg!), a komlókereskedelem s komlógynökök működése törvényesen ellenőriztessék, hazai piacokon komlóvédegyek állapíttassanak meg.

A sörgyárosok magyar komlófogyasztás fejében söradókedvezményt kérnek, javasolják a munkássörgyártás engedélyezését stb. az azonban bizonyos, ha a hazai sörgyárosok szükségletüknek legalább 2/3-át fedeznek itt-ben közvetlen: lenne komlókereskedelem, komlóhítel s komlótermésünk biztossá, állandóvá válnék s felszabadulnák e téren is az osztrák piac fennhatósága alól!

A gyapot termesztésére és meghonosítására irányuló 1901. és 1902. évi kísérletek eredménye.

Írta: Balogh Sándor.

Hazánkban a gyapot meghonosítására kísérletek már a XVIII. század két utolsó évtizedében történtek; tartós emlékezésben ezek közül ama kísérlet maradt, melyet a *Nákótestvérek a Bánságban* végeztek. Nevezettek egy ideig igen szép eredménnyel természet-ték a gyapotot, de a mint kedvezőtlen évek következtek, kenytelenek voltak a termelés-sel felhagyni.

A múlt század elején a bécsi intézőkörök kezdeményezésére a temesi Bánságban és a katonai határvidéken, egyesek érdeklődése folytán 1807-ben Verseczen, Pancsován, Szege-dén történtek kísérletek a gyapot meghonosítására, melyek kezdetben szintén jó eredménnyel jártak, de pár év múlva sikertelenség miatt mindenütt beszüntették.

Majd a *Landwirtschaftliche Zeitung* 1864. évi számban megjelent közlés szerint *Werther Ferdinand* budai lakosnak az előző években a *Csepel szigetén* egy holdas parcellán volt gyapottelepe s az általa előállított nyers gyapotot a hamburgi nemzetközi kiállításon általános felütést keltett. Ugyanezen idő-táiban az osztrák kereskedelmi miniszter is végeztetett Dalmáciában, az Alduna mentén és az akkori határvidéken gyapottermelési kísérleteket, s a termelt gyapotot az 1896-iki kiállításon igen jó minőségűnek találtatott, de azért pár év múlva mindenütt felhagytak a gyapot termelésével.

Az utóbbi időben — már mintegy 20 év óta

— *Hikisch Ernő Irigen*, Szerém megyében tart fenn változó nagyságu, jelenleg 5 hold területű gyapottelepet, melyet *Gyárjás József*, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás aradi kirendeltségének vezetője az 1901. évben megtekintett. A nevezett kísérlethez nem volt hajlandó a termelés módzatait — vagy mint ő mondja: »titkait« — clárulni, de a mint szavabol és a körülményekből ki-vehető volt, sok évi fáradozását még ez ideig sem koronázta siker, a menniben egyes évekről mutatótt ugyan fel ott termelt szép gyapotot, de egyáltalában nem lehetett sem-miből sem arra következtetni, hogy a ter-mesztés jövedelmező is volna.

Ezen kísérletekből többnyire csak az irány-ban szerezhető tájékozás, hogy a kísérletezők egyike melegágyi palántaneveléssel, másik szabad földbe történt vetéssel termelte a gyapotot annak idején és hogy egyes éveken a gyapot igen szépen beérett; de sehol sem találunk számbeli adatokat arra nézve, vajjon a természetes milyen költségek okozott, s egyáltalán milyen jövedelemmel járt. Azon körülményből, hogy a termelés mindenütt többnyire csak pár évig tartott, azután telje-sen beszüntették, arra lehet következtetni, hogy a természetes egyes igen kedvező években elég jó sikerrel járt, de a mint az időjárás kissé abnormis volt, nem lehetett semmi eredményt elérni.

Valamely növény természeténél és fel-ka-rolásánál pedig nem az a lényeges, hogy az ille-tő növényt lehet-e természetis, vagy milyen az előállított termény minősége, mert elvgre is nagy költséget igénylő természetis eljárásokkal hazánkban igen sok délszaki nö-vény természetis; azonban a növények gazdasági természetisénél legelsősorban az jön tekintetbe, vajjon a kérdéses növény természetisénél *felmerülő költségek ará-nyában állanak-e a bevételekkel és nyújta-e* a természetzőnek akkora tiszta jövedelmet, mely-nél fogva az eddig jövedelmezően természetit növényekkel szemben a versenyt felveheti.

Eppen ezen igen fontos körülményt tévesz-tette szem elől *Löbl Mátyás* bécsi lakos, midőn az 1904. év végén javaslatot tett a m. kir. földmivelségi miniszteriumnak a gyapot meghonosítására vonatkozólag. Javaslatában részletesen foglalkozott a gyapot meghonosí-tásának nagy közgazdasági fontosságával, kiemelvén, hogy a gyapottermesztő államok mily nagy jövedelemre tesznek szert a gyapot-termesztés révén s mennyire fölfülmulja az ott elérí tiszta jövedelem a nálunk természetit növényekből nyertet.

Darányi Ignác földmivelségi miniszter e javaslatot véleményezés végett leküldte az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomá-snak, mely már elve azon véleményének adott kifejezést, miszerint nem tartja való-szintűnek, hogy éghajlati viszonyaink között megfelelő, a külföldi gyapotáruval a versenyt megálló nyers anyag lenne előállítható.

A földmivelségi miniszter ur azonban különös tekintettel arra, hogy ezen időtáiban a gazdaközönség igen éleken érdeklődött e növény termelésé iránt, szükségét látta annak, hogy ezen fontos kérdés az orsz. m. kir. kísér-lett állomás útján teljesen tisztázassék, hogy a gazdaközönségnek egészen pozitív adatok álljanak rendelkezésére a tekintetben, vajjon érdemes-e növény meghonosításával foglal-kozni.

LOKOMOBÍLOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMIVÉLŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVANATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

**MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST**

Ezen czélt megvalósítandó: az állomás a keszthelyi gazdasági tanintézetben, az adai és csákvai földművelésügyi gazdaságban két évre, a mezőgazdasági ménesbirtokon egy évre terjedő kísérletet végezték, melynek eredményét behatóan leírtam a »Kísérletügyi közlemények VII. kötetének 647—660 lapjain; mindazonáltal kívánatosnak vélem azt, e lap hasábjain is lényegében ismertetni, mert tudom, hogy ezen folyóirat kevés gazdátársamnak áll rendelkezésére, sőt ha kezünkben van is, nem szívesen olvassák az abban abban közölt terjedelmes ismertetéseket. A két évi kísérletezésnél szerzett tapasztalatok után a következő eredményre jutottunk: A gyapotnak talaj iránt támasztott igényei a mi viszonyaink között is kielégíthetők, a mire abból is lehet következtetni, hogy az ország különböző helyein fekvő kísérleti telepek közepékötött talajain a gyapot mindenütt elég jól fejlődött, csak az éres utolsó stádiumában, kizárólag elfogyas folytán pusztult el. A talaj minőségét illetőleg legszebb volt a fejlődés nálunk is középkötött talajokon; a talaj tulajdonos volta, különösen pedig a magasan álló talajviz iránt a gyapot igen érzékeny s a mint meglehetően gyökerei a talajvizet eléri, a növény rövid idő alatt elpusztul.

Gyárás J. a Hikisch E. irigi telepén továbbá azt tapasztalta, hogy a gyapottelepek a védett, dombos helyen fekvő része jóval szebb fejlődésű volt a völgyben levőnél, a mit könnyen megerthetünk, ha tudjuk, hogy a völgyek — bár a szelek ellen inkább védve vannak, — de talajok rendszeres nedvesek, hidegebb, az éjjeli lehűlés nagyobb mérvű, a nap sugárjai sem érik oly intenzíven, mint a napnak fekvő lejtők, mi természetesebb tehát, mint hogy az e tropikus növény a védett, dombos fekvést inkább kedveli.

Az egyes gyapotfajták fejlődésére és ellenállóására nézve csak annyit állapíthatunk meg, hogy a Märcher-féle gyapot aránylag legjobban bírja az itteni klímát, míg a többi fajták ellenállóképesége a helyi viszonyok szerint igen változó.

Legnagyobb horderejűek a kísérletek folyamán a szets, illetve ültetés idejét és módját illetőleg szerzett tapasztalatok, a mennyiben a megfelelő vetési módzatokkal és vetési idejének előbbretételével volt remélhető a tenyészidőt annyira megrövidíteni, hogy a beérés biztosított lesz. Ez irányban a két év alatt kipróbáltunk minden elképzelhető methodust, de sajnos, kevés eredménnyel. Így a kísérletek megindításakor nem ismertünk másra, mint a melegágyi palántanevelésre gondolni és — azt lehet mondani — hogy a kísérlet első évében ez az eljárás jól bevált. A kedvező időjárás mellett szépen kifejllett növények július végén, augusztus elején elegendő és szépen fejlett virágokat hoztak.

A második évben ez a vetési mód is teljesen sikertelennek bizonyult. A különböző helyeken április 29-én és május 15-ike között kerültek a palánták kiültetésre, de sehol sem lehetett azokat megfelelő fejlődésre bírni, mert a korán kiültetett érzékeny növények hűvösebb időjárás mellett himarabban tönkremennek; ha pedig későn ültették ki azokat, egyrészt a nálunk már ekkor bekövetkezett száraz, meleg időjárás folytán csak sok öntözéssel és utánpótlással sikerül a palántákat megéredésre bírni; másrészt ilyen késői ültetés mellett a növények tenyészidője annyira rövid marad, hogy a virágzás csak szeptemberben következik be, a mikor különösen az éjszakai hűvösebbek s így a terméskövekben

sem gyapotanyag, sem mag egyáltalában nem képződhetik, a növény meg az éres kezdő stádiumában sem juthat, mielőtt a derek és fagyok által megsemmisítetik. Lóh a hideg elleni védelmi 15—20 cm. átmérőjű és 20—30 cm. magas, kátránypapírból készült üres hengereknek a palántákra, illetve az elvetett magvakra tételét ajánlotta, a mi azonban egy helyen sem eredményezett semmi kedvező hatást.

Az adai kísérleti telepen már 1901-ben próbált tettek a palántaneveléssel hideggyásban s az eredmény olyan kedvező volt, hogy a második kísérleti évben reményünk volt a palántanevelés mellőzésével a szabadba vetéssel is sikert elérhetti. Sajnos, ezen reményünk egyáltalán nem valósulhatott meg a kedvezőtlen időjárás miatt; az elvetett magvak igen hosszú idő múltán is gyérén keltek, a kikelt növények betegesek voltak s egészen augusztusig lassan fejlődtek, úgy, hogy már a virágzás szeptemberre esett.

A legszomorúbb tapasztalat azonban, melyet két évi kísérletünk folyamán szereztünk, a gyapotnak a mi éghajlati viszonyainkkal szemben tanúsított érzékenysége. Ugyanis egész ha'rozottan bojazolást nyert az állomásnak még a kísérletek beállítását előtti kifejtett abbeli nézete, hogy a gyapot természetese a mi éghajlatunk alatt aligha fog sikerrel járni. A gyapot még a tropikus és féltropikus vidékeken is oly hosszú tenyészidővel bír, a milyent a mi viszonyaink között nem vagyunk képesek számára biztosítani.

Igen kedvező, meleg tavaszi időjárás mellett, ha t. i. április és májusban abszolúte nem fordul az idő hűvösebbre, a melegágyi palántaneveléssel elég kedvező, a szabadba történt vetéssel még szebb eredményt lehetne elérni; de ha május hónapban — csak rövid időre is — hűvöse fordul az idő, egyik vetési mód mellett sem lehet rendszeres fejlődés, erőteljes növényeket kapni. Mivel pedig a mi viszonyaink között az utóbbi eset jóval gyakoribb, azt mondhatjuk, hogy nálunk csak a legtrikább esetben sikerül még a telep létesítése is.

Legtrikikusabb és lehet mondani: az esetek 99 százalékában teljes pusztulást okoz — az ősz. A gyapot ugyanis az éres idejében még mindig egyenletes, onye időjárást igényel; ha ez még nem kaphatja, sem a gyapot-szálat, sem a magvak nem érhetnek be, s mint ilyenek teljesen értéktelenek; már pedig nálunk vajmi ritkán fordul elő olyan egyenletes meleg ősz, melynél a normális éres lefolyhatna. Megpróbáltunk ugyan a kritikuss napok bekövetkezése előtt a tokokat leszedve, zárt helyiségben utánérlelni, de sajnos, a kritikuss napok nálunk már akkor bekövetkeznek, midőn a gyapot még az éres kezdő stádiumában van, emellogva az utánérés nem mehet végbe. Különben is ezen eljárás, ha t. i. az összes termést zárt helyiségben kellene utánérlelni, oly horribilis épületbefektetés és oly sok munkát igényelne, hogy ez magában véve elég volna a gyapottermelés jövedelmezőségének meghiusítására.

Nálunk azonban még annyira sem juthatunk, hogy a félrelett tokokat leszedhessük, mivel az éjjeli derek és kisebb fagyok többnyire már októberben bekövetkeznek, már pedig a gyapot, a mint a legkisebb derg megcsipste, teljesen tönkre megy, használhatatlanná válik. Végéredményben tehát bármilyen kedvező is az időjárás, bármily szépen fejlődjenek is a növények, nem sikerül a tenyészidőt csak a legtrikább esetben annyira meg rövidíteni, hogy az ősz derek előtt a gyapotot betakaríthatnók, már pedig a termelő-

nek nem elég, ha a természet csak elvétve sikerül, annál kevésbé, mert éppen a gyapot egyike a legnagyobb költséggel és fáradsággal természetből növényeknek; de ezen nagy akadály az esetek legnagyobb részében ráfizet, a gazda a természetese feltételül ráfizet, pedig semmi ok sem hozható fel a mellet, hogy a gazda a rendszer, elég biztos jövedelmét nyújtó növények mellőzésével egy biztos deifittel járó természetesi ágat felkaroljon,

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Baromfieléség a tyukok, kacsák és libáknak.

Van 150 darab tyukom és neveltek éventenként 150 sárköt, valamint 50 drb kacsát és hizlaltokot éventenként ca. 150 drb ludat, de az állandó liba, illetve ludállomány nem nagyobb mint 40 drb és ha fagy, akkor újra vásárolatok hozzá mindig 10—15 drbot és így az állomány 40 darabra időközönként kiegészítettik. Ezen baromfi-állomány gondozását és etetését egy családasszonynak akarom átadni és megállapítani, hogy mennyi ocsut és kukoricát kap ezen állomány etetéséhez. Kérdés tehát, hogy mennyi ocsu vagy köles és kukorica szükséges ezen állományra, de takarékos etetéséhez, midőn a baromfiak azon kívül fölt burgonyát vagy takarmány répát kellő mennyiségben kaphatnak. U. M.

Kérdés. Földoltás serratella él.

Óhajtanék kísérletet tenni serratellával és rozsz közé vetni. Szükséges-e előzetesen ennek földjét is beoltani, hogy a serratella sikerüljön? D. Gy.

Kérdés. Tapasztalatok a meszoló gépekkel.

Milyen tapasztalatokat szerettek t. gazdátársam a meszoló gépekkel? Hol szereshető be és milyen árúak? Sz. J.

Kérdés. A mák betakarítása illetve földelgözsa.

Eddigi próba vetéseim kis mennyiségben 3—4 holdig terjedtek; annak learatását akként eszközöltem, hogy késsel fejenként zsákba szedtem és lovas dobba lemorzsoltam, sűrű rostán kirosztáltam, így igen szép tisztá garmentes mákot állítottam elő.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti
gyapju-aukeziókra,

melyek idei első sorozata f. é. július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukciózóra felkúldott és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint igen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

Heller M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országiszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rostak“ len- és heremagtisztító-gépek.

Előrendű haszn anyagból gyártunk esidőszent 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános termény tisztításához berendezett különleges gépeket, szelől- és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóróval alkalmasra. — Ez évi újdonságokról azisveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. ÉS TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

De az idén már van 30 hold szépen sikerült mákom, a fenti módszer kissé költséges, nagyobb mennyiségre annak felszedéséhez érszék. kézi munkát aligha kapok. Akarnám kaszával vágattani, kévébe kötini és göcséplőn kifejeletlenül, csak attól tartok, hogy a mákba fehérvetést muhar és egyéb gazok magvai a tisztá mákba kerülnek és azt abból eltávolítani aligha nem lehet.

Nagyon kérem t. gazdatársaimat sziveskedjenek, a kik mákot nagyban termelnek felváltásigatni, hogy miképp legzeleszerűbb annak földgázása.

Kérdés. A gyűrűs pille hernyójának irtása. Tekintettel arra, hogy utóbbi években vidékünkön nagy mértékben a gyűrűspille hernyója (*Bombyx neustria*) elszaporodott, mely ellen eddigelé hernyózó olózással védekezünk, de különösen magasabb növényű fáknál károsító eredményt nem érthettünk el, tisztelget kérem t. gazdatársaimat sziveskedjenek egy más approbátusabb irtási módszert ajánlani.

Kérdés. Tyukok elhullása.

Az idén már rövid időközökben harmadik tyukunk elhullott. Felbontva mindhárom azt tapasztaltuk, hogy bennők a tojások, a peték megvoltak feketedve, vagyis inkább barnulva. Miféle baj lehet ez és mi az orvossága és mely óvintézkedéseket kell foganasítani, hogy a baj ne terjedjen?

Felelet. Vedőtűs vagy tenyésztedárhelyezés a sertésvész ellen czímű kérdésére.

A sertésvész ellen vedőtűssal ezidőszent pozitív eredményt nem érünk el. A forgalomban levő több óltási módszer nem adott abszolút biztos eredményt. Mindezek dacára nem volna ajánlatos e miatt a sertés tenyészésével felhagyni, mert az ma nagyon is fejlődőben levő, jövendelő gazdasági ág. A sertésveszt mindenütt sikerül nagyon meggyöngyíteni ott, a hol az óvintézkedések a legponosabban végrehajthatnak, ez némi anyagi áldozatot jelent ugyan, de a lehathatóbb módszer. A legelső feltétel a sertéseket könnyen tisztítható és fertőtlenítő allokba, ölkaba helyezni, a betegeket vagy gyanusakat azonnal elkülöníteni és a fertőtlenítést 5 százalékos náygal (reolin, carbol) mennél többször végrehajtani, gyakorta változtatni az almot és fekvőhely talajt, vizet. A sertéseket a teljesen egészteségeket vagy a veszen átmenteket külön-külön helyezni, celszerű más tanýára hajtani, így a sertésvész alig fog kiújulni. Mindenesre megakadályozandó, hogy a cselészd szedett sertést hajtsón a tanýára, miskarólokát sem tanácsos beengedni, mert ezek terjesztik a sertéskepeczekkel együtt legjobban a betegséget. Ujaban még a betegség kitörése előtt elterjedten alkalmazzák a fiatal malacokhoz a *Klek-Braun*-féle fokozott hatású virulens szermóltást, kellő eredménnyel. Ha kérdésztvő hozzám fordul és címzt közi, a vonatkozó utastást megküldöm.

Felelet. Heremagok együttes vetése árpa és zabbal czímű kérdésére.

Ezidő a magyaróvári gazdasági akadémia kísérleti terén magam is kipróbáltam az árpa és lóhere együttes elvetését s az eddigi tapasztalatokból nem tehető ellene kifogás. A vetésnél a főszabály az, hogy minden fordulónál a vetőláda tartalma jól felkevertessék.

Arra azonban felhívom kérdésttevőnek b. figyelmét, hogy a luczernát ne vesse vedőnövénynek, hanem tisztán, mert így a luczerna már az első évben is termést ad és jobban kifejeződik. Csupán ott indokolt a vetés vedőnövénynek, ahol a talaj már kora tavaszszal annyira kiszáradt, hogy e miatt a luczerna csírászása és kikélese nem lehet kifejezőstálan. Mivel pedig a luczerna egymagában vetve fiatalkorában ugyancsak mógörzi a szárazságot, arra kell törekedni, hogy a vetés kora tavaszszal történjék.

Felelet. A czukorcsirok mint takarmány czímű kérdésére.

A Gazd. Lapok 25-ik számában »Feleletek« rovatában olvashom, hogy a czukorcsirok értékesebb a csalamadénál, a mit gyakorlati tapasztalatok folytán kéntelen vagyok kétség-

be vonni. Az utóbbi évek magas tengeri árai vitték rá a czukorcsirok nagyobb területen tenyésztesére, s tapasztaltam, hogy ha csak nem rendkívül gyenge korában kaszáltattam, a marha nem szivesen ette. Mult évben nagyobb területen jól sikerült, megkísérlettem több ezer mázást besavanyítani, az egyik rakást, mivel már kissé öregebb volt, még meg is szőzátam, de az ókor és tinó még így is kelletlenül fogyasztotta és szemmel láthatólag romlott mellette, miért is természetével teljesen felhagytam.

Duna-Szerdahely. *Kuzmak.*
Felelet. Nyelőlógatás leosztatása a lovaknál czímű kérdésére.

Dróthól szájkosarat kell beszerezni, de ezt ki kell pótolni azon a lón, a hol a ló a nyelvét lógatja oly drótfonással, hogy hegyes vége a drótnak kiálljon akként, hogy ha a ló nyelvét kicítja, azt megszurja.

Pár hét múlva a nyelvológatról oly módon leosztatható.

HIREK.

A Felső-Szigetközből írják: A több hétig tartott szárazság már-már reményvesztetté tette a gazdákat, — de végre június 21-ikén meglehetősen esőt kaptunk, mely a kapásokra és kertü veteményekre nagy hatással volt: minden felüdött, rohamos fejlődésnek indult! — A hüvösebb időjárás a kalászkok szemképződésére is előnyös. — Június 21-től többször is kaptunk csekélyebb esőt, mely persze a rendben levő szénára, annak gyűjtésére hátrányos volt. No de megnyugtat a gazdák, mert sokkal több lett a haszon, mint a kár. A zabes buknyok és muharok fejlődése bőven pótolja a fűmelleknél okozott csekély kárt.

Kiemelendő, hogy az idén nálunk a rozskok különösen jó termést adnak; csakugy roskadnak a száruk a telt kalászkok terhei alatt! — Hanem a kétszereskben a buzakalászkok bizony üszögösök. Tehát tanulság ebből, hogy itt is páczolni kell! — A fenékvizektől lassankint megszabadulunk. A megszikkadt területlek többnyire muhar lesz vetve. — A szociális viszonyok nálunk jók. A bujtogatók itt semmire se mennek. Egy pár közégben próbát akartak tenni, de megüzenték előre a kártolóknak, hogy be ne tegyük lábukat, mert porul járnak. Ahol megjelentek is az anarkista vezérek szónokolni: ellenkező eredményt értek el, — a keresztény szocializmus szervezéseit eredményezték! ... A napszám nálunk is igaz, hogy 10—20 kral magasabb, mint azelőtt, de még ez nem nagy baj! 60—70 k. napszám még bírhető! — Sőt ezen napszám-emelkedés természetes következmény is; mert az a szegény napszámom mindent drágábban kap, mint azelőtt, nagyon egyszerűen érthető a dolog, ha ő is valamivel nagyobb napszámot kér ...

Piski, 1907. jun. 26.

A pécsi gazdakongresszus. A VIII. országos gazdakongresszusra, a melyet szeptember 3-án és 4-én rendez a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, szerényen folynak a jelentések. A kongresszus napirendjét már véleg megállapította a *Pallavicini* Edő ögróf elnökelte alatt működő rendezőbizottság. E szerint előadást tart: gróf *Zselénski* Robert a földterelőiről, *Rubinek* Gyula a mezőgazdasági érdekepviseletről. A második napon gróf *Málth* József az agrárprogramméről, *Hensch* Árpád a mezőgazdasági üzemek átszervezésének szükségese és feltételeiről. A kongresszus tagja lehet mindenki, a kit a rendezőbizottság felvesz. Jelentkezni aug. 20-ig kell, hogy a rendezőség a lakást biztosítsa. A kongresszus diszelnöke a m. kir. földművelésügyi miniszter, elnöke *Desseffy* Aurél gróf, főtákkára *Szilassy* Zoltán. A rendezőség gondoskodik vasuti utazási kedvezményről is.

A Magyar Gazdaszóvetség vasárnap délelőtt tartotta közgyűlést a Közlekel disztémében, a földművelésügyi miniszter elnökelésével. A közgyűlésben megjelentek *Desseffy* Aurél gróf, *Pallavicini* Edő ögróf, *Bernáth* István, *Bujanovics* Sándor, *Rubinek* Gyula, *Pallavicini* György ögróf, *Csillag* Gyula, *Zichy* Rafael gróf, *Kodolányi* Antál, *Mérey*

Lajos, *Szilassy* Zoltán, *Nagy* Emil, *Lóherer* Andor, *Förster* Lajos, *Paikert* Alajos, *Meskó* Pál és még igen sokan a magyar gazdasági társadalom férfiai közül. A közgyűlést a miniszter nyitotta meg, majd elfogadták *Bernáth* István évi jelentését s újból megválasztották a mostani elnökséget s végelesen igazolták *Bernáth* Istvánt mint igazgatót.

A mezőgazdasági kamarák. Tudvalevő, hogy a földművelési kormány a mezőgazdasági kamarák alapításának eszméjét közölte a megyei gazdasági egyesületekkel és véleynüket kérte. Az Aradmeyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott igazgató-választmányi ülésen *Vásárhely:* József elnökelésével úgy határozott, hogy a gazdaközönségnek megadóztatást kénszertársulás révén nem helyesli, a megyében azonban elkerülhető nem volna, a terbebe vett mezőgazdasági kamarai rendszer életbeletését csakis abban az esetben tartja helytesesnek, ha a kamarák a jelenleg fennálló megyei gazdasági egyesületek keretében megoldhatók. A több megyere kiterjedő, olyan mezőgazdasági kamarák felállítását külön újabb megterhelhető volna a gazdaközönségnek, a mire semmi szükség nincs.

A Heves megyei Gazdák Aratógép-Szövetkeze I-eső évi rendes közgyűlést 1907. évi június hó 23-án tartotta meg Gyöngyösön. Az évi jelentés hűen beszámolt a szövetkezei egy éves munkáságáról; a szövetkezei évi vagyomnrelege szintén elég kedvezőben zárult. A szövetkezet életre valóságát — a mint az évi jelentésből kitűnik — fényesen beigazolta, a midőn Hevesvármegye több helyén az 1906 év nyarán kiűtött sztrajk alkalmával aratógépeivel a gazdák teljes meglegedésére végezte az aratási munkálatokat, ugyazintén sztrajkon kívül is végeztetett az aratógépekkel kalászkos termény- és here aratás. Megjegyzendő, hogy a szövetkezet működése nem a munkáskez ellen irányult, de igenis arra, hogy szerződés szegés esetén a gazdákkat biztosítsa a jögaltan sztrajkok által előidözhető mérhetetlen károk ellen.

A kivándorlás ellen. A kivándorlás okairól. a kivándorlás okozta bajokról, s a kivándorlás megatlására alkalmas óvintézkedésekről tárgyal az az értekelzet, a melyet a *Gyáriparosok Országos Szövetsége* hívott össze. A tanácskozás során a sok szomorú adat beszélt arról a vesztégeről, a melyet az erőiben amugy is megfogvatkozó nemzet a kivándorlás által szenved. Sürgős és elengedhetetlen feladata az arra hivott tényezőknél, hogy a kivándorló magyarságot bizonytalan utján megállítsák és anyagi és erkölcsi eszközökkel a hazai földhöz kössék. És szükséges az is, hogy nem maradjon irtó malasz az, a mi a tanácskozás anyagából a kivándorlás megszüntetésére helytesnek, jónak és szükségesnek látszik.

A mezőgazdaság több kiűdítőtté is részi vettek ezen anketton, s így nyilvánvaló, hogy a mezőgazdaságban is közel kell, hogy érintse a szakértekelzet tanácskozása. Pedig a mezőgazdaság súlyos helyzetben első sorban segíteni a legelső teendő. Ne felejtjük, hogy az *ipar Magyarországon csak a mezőgazdaságon épül fel*.

Figyelmetes homoki gazdáinkhoz. 23-dik számunkban beszámoltunk *Blau* Pál ur Sényői gazdaságában folyamatban levő és igen tanulságos zöldrágázásokról. Öromünkre szolgál annak közlése, hogy *Blau* Pál ur szivesen látja gazdatársainkat, a kik személyes meggyőződést kívánnak szerezni a zöldrágázásokról. E végből sziveskedjenek jévellél fordulni *Blau* Pál urhoz, Sényő-Nyirgöngyösi cziműlése.

A zásznagykunszolnokmegyei jubiléris kiállítás czéljára a m. kir. pénzügyminiszer 62438. sz. rendelkezével a m. kir. dohányhelyváltóhivatal telepének egy nagy részét épületekkel együtt díjtalanul átengedte. Hogy ezen ténykelésével a pénzügyminiszer meny nyire könnyített az egyesület anyagi állapotán és mily gonddterhes munkát veti le a válláról és végül milyen haladás az a közérdek fél, midőn elismeri, hogy az államképviselet nem önezel, azt ezennel konstatálunk kötelességünk. Pedig mennyi bajának vannak mindenütt a kiállítási helyiségek hiányai miatt. Ebben előljár persze mint mindenben a szak-

és főváros, mely mindaddig alkalmas és jó helyen fekvő kiállítás helyiség, különösen állatkiallítás helyiség felett szükölködik. Ismétlően kijelentjük, hogy a pénzügyminiszter jóakaratu intézkedése dícséret érdemel és reméljük, hogy más adandó alkalmakkor és más vidéki városokban rendezendő régikoláris kiállítások alkalmával és hasonlóknak szolgáló épületeit továbbra is a mezőgazdasági kiállításoknak rendelkezésére bocsátandja. Persze a jóakaratu ajánlás a hivatalfőnöktől is függ. Szolnokon a jóakaratu még is volt s dícséret illeti e miatt Dumtsa Sándor hivatalfőnököt, a ki a mezőgazdaságnak mindenkor lelkes istápolója volt és lesz.

Nemzetközi szociális kiállítás. Az idén őszszel Budapesten tervezett nemzetközi balcsészti, iparegészségügyi és munkásjelíté kiállítás végrehajtó bizottsága *Thék Endre* elnöklésével serényen folytatja munkáját. Ausztriában és Németországban külön bizottságok alakultak, a melyek az osztrák és német céregeknek a kiállításon való részvétele érdekében mozgalmat indítottak. Valószínű, hogy Olaszország, Svájc, Belgium, Hollandia, Svédország és Norvégország szintén méltóképpen képviselve lesz a kiállításon. A budapesti végrehajtóbizottság, a melynek irodája az V. kerület, Bálvány-utca 2. szám alatt van, az érdeklődőknek készséggel szolgál fogadással.

Magyar bortkiállítás Londonban. A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségének igazgató választmányja *Haar Ignác* elnöklésével tartott ülésében foglalkozott *Molnár Ákos* országgyűlési képviselőnek a jövő évben Londonban, az Earls Courtban rendezendő magyar kiállításra vonatkozó tervével. Az ülése meghívták *Hartley*, a The London Exhibitions Limited című nagy részvénytársaságnak, az Earls Court tulajdonosának Budapesten időző vezérigazgatóját kísérőjével, *Caspar*-ral együtt. Előbb *Molnár Ákos*, azután a társaságban megjelent angolok fejtegették ki a kiállítás tervét, a melyet a kormány is nagy szimpátiával fogadott. A tervet a szövetség igazgató-választmányja, minthogy megvalósulása borainkna a londoni piac exportjára nézve üdvös hatással lenne, helysével fogadta és elhatározta, hogy a kiállítás létrejövetelét töle telhétben támogatja, borászati csoportjának rendezésében szívesen közreműködik és ha a kormány kérdést intéz hozzá, ilyen értelemben fog véleményét mondani.

Az Országos Erdészeti Egyesület, mint Pécsről jelentük, vasárnap az újvárosában tartotta meg ezidei közgyűlését *Bánffy Dezso* báró elnöklésével és az ország minden részéből összesereglett mintegy kétszáz tag, földbirtokos és erdőtiszt jelenlétében.

Bánffy Dezso báró megnyíló beszédében kijelentette, hogy az erdőgazdaság emelkedését várja a beföldi ipar fejlődésétől, a mely egyes arányban áll az erdők jövedelmezőségével. A pécsi kiállítás ipari csoportjában megnyilvánuló haladás azzal a reménnyel biztat, hogy nines távol az az idő, a midőn az ország számos részén a helyi ipar lesz főfogasztója az erdő termékeinek s az erdőbirtok rendes használat mellett is oly jövedelmet fog biztosítani birtokosának, a mely őt kielegíti, sőt abba a helyzetbe hozza, hogy gazdaságának tőkelleltetésére áldozatokat is hozzon. *Erreth János* főispán Pécs város törvényhatósága nevében üdvözölte a vendégeket. Ezután *Bund Károly* egyesületi titkár terjesztette elő évi jelentését. A titkár jelentés tudomásulvétele és a földmívelésügyi miniszternek üdvözlete után távirati uton a választmányba beválasztották: *Almásy Andort*, *Csupor Istvánt*, *Gaul Károlyt*, *Hoffmann Antalt*, *Muzsnyai Gézát*, *Látner Eleköt*, *Osztróczyk Gézát*, *Rónay Antalt*, *Széchenyi Bertalan grófit*, *Téglás Károlyt*, *Tomesányi Gyulát* és *Vuk Gyulát*. A számadások jóváhagyása és a jövő évi költségvetés megállapítása után a közgyűlés elhatározta, hogy az erdőgazdasági politika megírásával *Kán Károly* szakírót bizza meg. *Deák Ferenc* nevet viselő irodalmi alapítványból pedig 1100 koronát írt ki pályadíjat három szabadon választandó szakkérdésre. Felolvasták

Fischer-Colbrie kir. hercegi erdőmesternek nagyerdő értékesztését a vízmentesítésnek az erdőenyészetre gyakorolt hatásáról. Ezzel a közgyűlés, melyen a földmívelésügyi minisztert *Tomesányi Gyula* miniszteri tanácsos, a vallás- és közoktatásügyi minisztert pedig *Dapsy Frigyes* erdőtanácsos képviselte, véget ért s a résztvevők a kiállítás területére vonultak, a hol díszelő volt. Az egyesület tagjai később Frigyes kir. herceg állívei uradalmat tekinteték meg.

Pályázat. A görögényszerint, királyhalmi, lipótújvári és vadászterdi erdőri szakiskolába az októberben kezdődő, új két éves tanfolyamra részint állami ellátással, részint saját költségen több növendéknek vesznek fel. A pályázókna sajátkezüleg irt s kellően felszerelt folumodványukat legkésőbb július 15-ig kell a földmívelésügyi miniszteriumhoz benyújtani.

Újabb jelentések a vetések állása és a mezőgazdasági állapotáról a külföldön. *Franciaország.* Dél-Franciaországban a hűvös, esős s időközönként jégesővel párosult időjárás csak júniusban fordult naposra és melegre, mely a vetések fejlődésére kedvező hatást gyakorolt. A jelentések kedvezőnek jelzik a buza-vetések állapotát, míg a zabvetések felől helyenkint panaszok merültek fel. A rozs kalász- és szemképződése kedvező és jó természetű bízta. A takarmánynövények szépen állanak. A szőlőkben jég okozott kárt. — *Svájc.* Június hónap első felében a vetések fejlődésére igen kedvező időjárás uralkodott. A répat azonban a gazdák ismételve kényvszerültek vetni, mert az egyébként jól kelt első vetést a rendkívül sok pajor tönkretette. A gabonavetések kalászbá hajtanak s a zab kivételével, melyben sok a vadpreze, jól állanak. A szőlő kielegítően, de a peronosporos fellépésért jelentik, ellene mindenütt permetésszel védekeznek. A szénát kaszálják közepes mennyiséggel, de jó minőségű eredményvel. A szénatermes mennyiségét az is apasztotta, hogy egy részét föld takarmánnyul már korán kezdték használni. — *Olaszország.* Az időjárás a május havi csekély eszözések daczára, a vegetációra nagyon kedvező hatással volt. A buza- és a zabvetések mindenütt erőteljesen fejlődnek és sokatigérik. A rozs, árpa, zab és tengeri szintén szépen fejlődik. A szőlő dusan hajtott és sok fürtöt hozott. A rét és legelő állása kevésbé kedvező. Az előző szárazság következtében a fűnövés visszamaradt és a szénatermes nem elég bőséges. Az eperfa lombozata elég dus és így a selyemhernyó tenyésztsége is jó eredményt ígér. — Déli Olaszországban a buza, árpa és zabvetések bár fejlődéstükben némileg visszamaradtak, szépen állanak. A május végén beállt sok eső egyes helyeken, helyenkint pedig a vihar és jég is kárt okozott a mezei terményekben. A szőlő jól fejlődik, a korai gyümölcs jó természetű. — *Portugália.* A májusi helyenkint nagymérvű eszözök sok helyen káros hatással volt a mezőgazdaságra. A buza a sok eső következtében megdől. A szénatermes jobban sikerült, mint az előzőleg várható volt, azonban a sok eső jó minőségének ártott. — *Spanyolország.* A májusi időjárás a mezőgazdaságnak hátrányára volt — a terméklátások ez idoszertint mégis elég bízatosk. Szakkörök véleménye szerint egész Spanyolországban úgy minőségű, mint mennyiségre nézve jó termés várható.

Argentinali gabonajelentés. Buenos-Airesből jelentik: A piacra kerülő tengeri jobb minőségű mutat. A gazdák a lenmag elvetésével elkészültek. A művelés alá került terület ismét jóval naggyobbodott. A buza a múlt hét óta métermázsánkint harmincz fillérrel drágult, a tengeri értéke szintén naggyobbodott harmincz fillérrel. E héten argentinai és uruguai kikötőköl elszállítottak Európába 320.000 kvarter buzát (az előző héten 372.000 kvartert), 233.000 kvarter tengerit (az előző héten 185.000 kvartert) és 89.000 kvarter lenmagot (az előző héten 72.000 kvartert). A sürgösebb hajókereset miatt a fuvardíj Európába tonnánkint egy korona és husz fillérrel drágult.

A sáskairtas a Hortobágyon és a sáska újabb fellépése. Debreczenből jelentik: A Hor-

tobágyon már csak a szeleken van sáska, a melynek az eltakarítása még a jövő héten is elírt. E szeleken az írtás fáradságos és nagy nehézségbe ütközik, mert az egyharmad vagy felérleszben is szárnys sáska vagy a vetésbe menekül, vagy a zombókokba szökött s így lépésről-lépésre kellett ellene küzdeni. A többi közcsék határáiban, még a legutóbbi fenyegetett Náduvaron és Balmazújvárosban (Kányán) is, szintén sikeres befejezéshez közeledik az írtás, habár az előző nehézségek és szüntelen akadály miatt az utotakarítás nehéz feladatot ró az írtás utolsó hetére. A Hortobágytól északra fekvő határoknak, a mennyire meglehetett állapítani, nem annyira a marokkói, mint inkább az olasz sáska fordul elő, a mely nem közcsesapás jellegű s így az írtás a magánbirtokok feladata. — *Mezőkövesden* június 15-én szintén találtak marokkói sáskát.

Miskolczról jelentik, hogy Borsódmege déli részét elípte a marokkói sáska és elpusztítással fenyegeti a legelőket, vetéseket és szőlőket. A sáskapusztítás egyelőre Mezőkövesd, Szentistván és Püspöki közcségre terjed ki. *Tarany Gyula* alispán távirati ág értesítette a minisztert a veszedelméről, a ki sáskairtó gépeket küldött. A fenyegetett terület lakossága élenk részt vesz a sáskapusztítás elleni védekezésben. A sáskák eddig a legelőket és szőlőket pusztítják.

Megkezdődött a gazdasági munkások sztrájkja. *Lőcséről* írják, hogy *Csáky László* gróf szepesmindzenti uradalmában az összes földmunkások sztrájkba léptek. A hatóság mindent elkövet, hogy a sztrájkolókra rábírja szerződésük megtartására.

Czeni Lajos költeménye. Ez a szelízi kisgazdatársunk saját szerzeményű költeményét szaválta a szelízi gazdakör zászlószentelési ünnepélyén. Közöljük a hazafiságtól duzzadó szép költeményt, mely becsületére válik a nép ezen derék fiának. A költemény ekként szól:

Isten, magas vezére
Árpád esáinak,
Buzdulj dícsó segélyre
Késő utódnak.

Te hívtad őt keresni
Bajtársíval hazát,
Kárpátocon vezette
Szép Huniában át.

Azóta négy folyam közt
Innen Kárpátocon
Vész, nyugalomban áll fenn
A vérszerzette hon.
Felette új remények
Virágit fejenek
Dicső napok homályi
Égén feltűntenek.

Ne hagyj sötét nappallá
Borulni hajnalát,
Mely századon keresztül
Csak most ragyoghat át.
Ne nézd szegény apáid
Egy ezredes bűnet,
Hogy ők balul fogának
Föl népek istenét.

Nem hűtelenül, de gyarlón
Szegők törvényedet.
Gyarló bűnert ne verd meg
Órókké népedet.
Ne verj, ha vad szokásból
Vért áldozánk neked
S hadak futó lovával
Tiszteltük ünneped.

Bár véres ajkál itunk
Győzelemi áldomást,
De nagy nevedre eszkve
Küzdő a bajvívást.
Dürván, de hön imádtunk
Sok népek Isténét.
Halnok fokán zajongván
Pogányok énekét.

Oh áldj, miként megáldál
Vészünkben e korig!

Hírünk fényes keletől
Hordozva nyugatig.
Polgárerenyi lobogtass
A honfi keblében.
Tartsd fel magad a földi
Királyok képében.

Tamaszd fel újra a hont,
Erköcsöt olts belé!
Hogy közhátas dobogjon
Közérdekek felé.

Ne lásson oly hazát, mint
Kedves magyar hazánk,
A messze elmenő nap
E nagy kerek világon.

rasznos tudnivalók. Az orvostudomány
tanítja, hogy az egészséges emberi szervezetnek
naponként egy liter vizre van italtul szükség.

A mohai Ágnes-víz fogyasztását különben
is főként tavasszal, kiváltképpen lehet ajánlani.
Ekkorra ugyanis a téli nehéz táplálkozás
után a gyomor nagyon is megkívánja a
gyomorjavítót.

Háztartások számára nagy üvegekben a
mohai Ágnes-forrás különösen olcsón kapható.

Központi Vásárcsarnokba vidékről ér-
kező élelmiszerek heti árjelentése.

(Gutwillig Ármán Budapest, Központi Vásárcsarnok
Élelmiszerbiztosmányos jelentése.)

Budapest, 1907. június 20.

Husfélék: Vidékről érkezett marhahús I. eleje 60-
70 K I-a hátúja 100-130 K, I-a borjúhús eleje 120-
140 K, I-a hátúja 130-150 K, borjúhús törben súly-
nyelvánál 100-115 K, sertéshús szalonnával 120-135 K,
füstölt hús I. 1-1.60 K, szopás malac --- K,
süldő --- K, birkahús --- K, mm-ként.

Vadfélék: vadszertés 80-100 K, őz 140-160 K,
Bárnyok --- korona páronként. Szarvas
--- K dmvad --- K kg-ként egészben.
Nyul darabonként --- K süldő
K fogó --- K fázán --- K, szalonka
--- K páronként.

Baromfi öreg tyúk 2.60-3.00 K, fiatal sttni való
csirke 3.40-4.00 K, fiatalból rántani való csirke
2.40-3.50 K páronként.
Vadgöti baromfi: I. lud 1.20-1.40 K, II. 1.40-
1.20 K, kacska 1.30-1.40 K, pulyka 1.20-1.10 K
kgként.

Tejek: Békaski 63 K, egyéb magyar 62 --- K,
erdélyi 62 K ládánként 1440 drb.
Tejtermékek: Szévetkezeti tea vaj I. 3.00-3.60
K, II. 2.80-3.40 K, fűszervaj 2.30-3.00 K, túró --- 30
fillér kgként.

Gazdasági cikkek árforgalma.

A 'Gazdasági Lapok' heti jelentése e hét üzleti for-
galmáról.

Készáru-tözsze 1907. június hó 28-án.

Table with columns for goods (Buzs, Arpa, Kéles, Zab, etc.), quantities, and prices in Budapest. Includes sub-sections for 'Szesz.' and 'Vetőmagvak.'

Jegyzék nyers árúrtól 100 kilónként Budapest:
Luzerna, elsőrendű, világos szemű 135-145 K
Muhar 16-17
Cukorzecirok 20-
Pohanka 20-
Vörös köles 18-

Kimutatás

a hazai nyilvántaraktárak és szövetkezeti
gabonáraktárak gabona és őrlemény forgalmá-
ról és készleiről.

1907. június 15-4ől június 22-ig.

Summary tables showing grain trade statistics for June 15-22, 1907. Includes sections for 'I. Készlet és forgalom', 'A) Nyilvántaraktárak', and 'B) Szövetkezeti gabonáraktárak'.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordáry Lajos.

Agraria advertisement featuring a large diagonal banner 'Gazdasági gépek' and various icons for agricultural machinery like 'Kérje minden gazda az összes', 'vetőgépek', 'gőzszéplők', 'motorok stb.-ről'.

'AGRARIA' advertisement for a cooperative. Text includes 'magyar gépforgalmi részvény-társaság', 'szab. osztr.-magy. államvasut.-társ. részeczi mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége', and 'Egyetememes aczélekek!'.

! Utólérhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lögereblyék

Uj fűkaszálo „Darling“

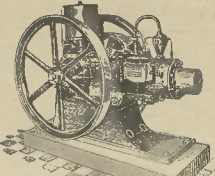
UMRATH és TSA BUDAPEST, V. KER.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. — Ipari mozonyok 200 HP-ig.

A világ legjobb és leg- olcsóbb üzemgépe az „ECLIPSE” nyersolaj- motor.

Az egyetlen gép, amely föltétlenül szavatol üzembiztonságra, vishitűs, gyújtás és szelepek nélkül dolgozik. Üzemköltsége ora- és löeőröként 1—2 fillér. A közelmutban több mint 200 üzem „ECLIPSE” nyersolaj-motorral, amelyek közt néhányszor említtünk az általam „ECLIPSE” nyersolaj-motorral, nyak-megemlítőket:

- Szkandaszky és Cseeslyár urak, Zsalya, 60 HP. malomüzem.
- Egyedül Magyarországi üveggyárak r.-t., Budapest, 40 HP. gyári üzem.
- Gál és Tyraner urak, Budapest, 40 HP. Kőbányá-tételep.
- Fuss Károly ur, Török-Koppány, 40 HP. malom.
- Kanócz János ur, Hegyi, 25 HP. malomüzem.
- Hames és Bangert urak, Temes-Hidegkút, 25 HP. malom.
- Kámer Ede ur, Temesvár, 1 darab 25 HP., 2 darab 14 HP.
- Geiger György ur, Mátyás, 20 HP. malom.
- Sauer György ur, Gyöngyös, 20 HP. kőglagály.
- Hirsch és Frank gépgyár r. t., Budapest, 9 HP. asztalos-műhely.
- Felsz Márton ur, Mészárosd, 9 HP. lokomobil cséplésre.
- Alexy Sándor ur, Poprád, 8 HP. lokomobil cséplésre.
- Gróf Nemes Vincze uró uradalma, Pusztá-Tomaj, 8 HP. malom stb.
- Schätz József ur, Budapest, 8 HP. pinccekezelés.
- Szoko Mihály és Társai urak, Nagy-Püspök, 8 HP. cséplés.
- Hodolnász József ur, Mezőcsanak, 6 HP. vasárgegyár.
- Orvódi László ur, Turkeve, 6 HP. asztalosgegyár.
- Brády Albert ur, Úrság, 5 HP. lokomobil, cséplés, villamvilágításra stb.
- Herczeg Schwarzenberg uradalmaiban több motor.
- Herczeg Lichtenstein Heschhorn uradalma. lokomobil, cséplésre és egyéb gazdasági munkára. — stb. stb. stb.

Szivógázmotorok, benziamotorok, villamos motorok, Kizárólagos SUGÁR LAJOS Budapest, V. kerület, Lipótvárosi-tervezésű: Ajánlatok és felvilágosítások készséggel adunk. — Megbizható Ügynökök alkalmaztatnak

Legjobb tejelfelőző a BALTIK

Baltik Separator

nemcsak azért arat nagy sikereket és részestül mindenütt elismerésben, mert a legkifejelettebb és legmodernebb tejelfelőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Mivel az egész szerkezet ol van árára, szerencsétlenül sejeje véletelt és a géprekesek sem romlásnak, sem pisztolódásnak nincsenek kitéve.

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern készleparátorokról írt bírálatunkat.

Baltik Separator Részvénytársaság
magyarországi vezérképviselete
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.

Szállítunk teljese tejjgazdasági berendezéseket

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legújabb vajat. Szenzációs találmány.

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

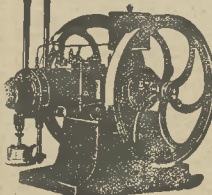
nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyöri ellenőrzés, adómentes benzinnel kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és löeőrönként 2¹/₂—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járások, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váci-körút 76. Hazai gyártmány.

A birkanyrás idényéhez!

A STEWART-féle amerikai gyorsnyirógépek minden eddigi rendszert felülmulnak. **Legcsekélyebb beszerzési árak.**

Kérje a 258/Z számú illusztrált árjegyzéket!

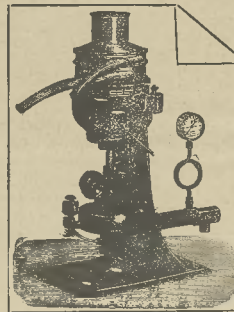
Krásza Rezső-től, Wien, VII., Kirchengasse 37.

ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep:
VII., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok kézi és erőhajtásra

40—2000 liter óránkénti munkabírással.

Mindenemű tejgazdasági eszközök és gépek gyártása, Tejjgazdasági telepek berendezése és átalakítása. Díjtalan tanácsadás minden tejjgazdasági kérdésben. Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

Több mint 770 első díj!

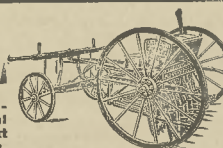
Több mint 500.000 Alfa-Laval Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb!!

HONI IPAR!

Szabadalmazott

LOSONCI DRILL

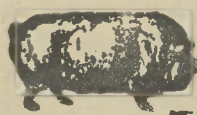
tolókeresek sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és felül vető-szerkezettel, szabadalmazott magmegboronálóval.

ELSŐ LOSONCI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR

BASCH és TARIAN mérnökök, LOSONCZ.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

A Károlyvári erdőlyrészi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, a nagyváradi mezőgazdasági kiállításán elismerő oklevél utjtásakért aranyéremmel kitüntette.

ÚRL REZSŐ

sertésbizományos Budapest, VIII., Bérkocsis-utca 12.

Telefon: 97—95.

Sertéseket sorány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

Kartelen kívüli műtrágyák

azonnali és őszi szállításra, **répaszelet, korpa** és **összes erőtakarmányok** legolcsóbb napi-árban szerezhetők be a **Mezőgazdasági Áruhitelbank Részv.-társ.-nál** **Budapest, V., Báthory-uteza 5. szám.**

Bankosztály: Előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknek **személyi hiteli kölcsönöket** kezes nélkül.

Bérleti hirdetés.

Gróf Draskovich Iván bérbe adja 1907. évi október hó 1-től fogva, egymásután következő 12 évre, baranya-sellyei hitbizományi uradalmanak Baranya és Somogy vármegyékben fckvő részait.

Bérlét alá kerülnek a következő gazdaságok:

	Szántó		Rét		Legelő		Add alá nem eső terület		Összesen	
	hold	öl	hold	öl	hold	öl	hold	öl	hold	öl
katasztrális hold a 1600 □ öl										
Kisasszonyfa 2 major ...	536	832	81	1144	108	730	42	928	769	540
Kápolna 1 major ...	536	51	65	263	184	14.2	91	323	877	449
Legence 1 major ...	470	1447	49	608	183	1516	41	1438	746	269
Erzsébetpuszta 3 major ...	2125	176	284	544	688	368	320	1456	9418	914
Összesen ...	3668	906	480	1019	1165	832	496	945	5820	602

A bérlét alá kerülő gazdaságokra parcellánként, majoronként és összbérletre nyújthatók be ajánlatok, az élő és holt felszerelés átvétele mellett.

Az uradalmat vasutvonal szeli át és négy állomáson, valamint a Dráva folyón, mely a határt képezi, történik a szállítások lebonyolítása.

Bővebb felvilágosításokat az uradalmi központi hivatal Baranya-Sellyén ad.

Uradalom Baranya-Sellye.

A legkedveltebb és legjobban bevált

Kéveköto-aratógépek
Marokrakó-aratógépek
Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a

Deering-félék.

Ajánlja egyszersmind a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kitérő **aczélekeit, kapáló- és töltető-ekéit** és más egyéb legkötelesebb **talajmivelő eszközeit és gépeit.**

Mind Ezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kivanatra ingyen és bérmentve küld:

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzlete

Budapest, V., Váci-körút 52.

A burgonyatermés fokozása

és a minőség javítása **burgonyavész ellen** csakis úgy sikerül: ha a idejében (június és július havában) fűdokezzünk. Erre a legalkalmasabb és feltétlenül **hizosan ható szer a Dr. ASCHENBRANDT-féle**

BORDÓI POR,

amint azt a m. kir. **magyar-óvári növénykísérleti állomás** kísérletei igazolták.

A Bordói por ára:

50 kilogrammos zsákokban 4 kilogramm **82 Allér**; 10 és 5 kilogrammos zsákokban **86 Allér**, valamint 2 kilogrammos dobozokban 4 kilogrammonként **87 Allér**.

Vezérképviselet:

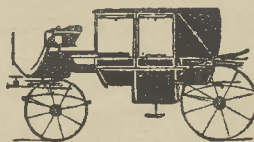
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Azonkívül a Bordói por a vidéken is a legtöbb fűszerkereskedésben kapható.

„A burgonyavész”-ről szóló ismertető füzetet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete minden érdeklődőnek díjmentesen elküldi.

Stumpf Károly kocsigyártása.

Ajánlja dísan felszerelt raktárát minden jellegű kész kocsikból, aránylag jutányos áron. A gyártmány jó minősége és szilárdságáért kereskedik a cég régi jó hírneve. Gyártelep és Kocsiraktár: **Budapest, IX., Soroksári-út sarak és Vágóhid-utca 2.**

Tenyészbika-eladás.

Kiválóan szontos, nemes és jövejlődésű Bonyhád-Simmenthali keresztezésből eredő **1½-2 éves tenyészbikák eladók.** Fedezetés kipróbálva.

Az intézőség Pta-Forna, posta Csákvár.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona-burgonyafaszén-gyapju-

ZSÁK

kazal-repce-behordási-rostaalj-waggon-

PONYVA

Szólókötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok, „HUNGARIA” kettős kézi kévekötelek favéggel.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10.

Sürgőnczim: NAGELA BUDAPEST.

Zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés.

Vidéki telefon: 35—92.

Mi a

KREATOL?

Egy korsóval, jó illatú, mérlegmentes Buspillula-szer, mely **patkányok és egerek** teljes kiirtására szolgál. Egyszerű és **veszélytelen** kezelés! Méregiadási engedély **szükségtelen!** Hatása **rejtőnemes!** Biztos sikerért **jóátlás!** Hermetikusan elzárt üvegekben árusítatik: 1 kiló 9 K, 1/2 kiló 4.50 K, 1/4 kiló 3 K. Azonkívül kapható **svábbogárlépor** kg.-ja 3 K. Víziszűrő, folyékony, alaposan ható **poisokkirtószert** 1 liter 8 kor., 1/2 liter 4 K. Kapható a „Kreatol” vegyszertári laboratóriumban Pozsonyban.

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerszer

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök: Gummilárus, Suspensorium, Irrigator fesskendők s.b. legújabb találmányu és s. kir. szabadalmánál. Felsőre: félév árkú, harsás köldök-kötés. — Valódi francia külföldi orvosságok (ovszerek). Híresletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Feltű címre ügyelni! tessék.)

Utánzás ellen védve 18302. sz. a.

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villomossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:

Villamos világitási és erőátviteli telepek, kasszilyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrészteltelek és közszékek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

100 pár díslószerszám.

Mell és kúnnét, ezüst- és aranydíszítésűek, mindenféle munkaszerszámok: gardasági pokróczok, lótakarók, régi és új eszköpcenyogok, halinacsizmak, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyerkek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, légi vaskesztyűk, mészoló-prések, gyöplőszárak, Candege-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóan mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trädlerhalle 105. — Telefon 20.715. — A küldemény utánvétellel eszközöltek. Nem alkalmas tárgy kioszereltetik.

Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakszerű utasítással szolgálunk. Szíves megkeresések: **Zentral-Direction der Oesterreichischen Berg- und Hüttenwerks-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilézia)** vagy:

Az Osztrák Bánya- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviseletéhez Budapestben, IX. kerület, Üllői-út 25. szám (Köztelek) földszint 3. szám

kérhetnek.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló **Kocsi Árucsernok Szövetkezet Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 72. sz.** ajánl mindennemű hínókocsit.

Termelőket figyelmebe!

Készpénzfizetés mellett veszek nagybani szállításra mindenféle ólajm- czikket: baromfi, tojás, vaj, hűvelyes és kerti veteményeket, mindenféle gyümölcsöt, vadat, tollat, bört, pálinkát, stb. Lovalekre árajánlatokkal azonnal válaszlok. **Valentin Kovács, Berlin, Fischerbrücke 11.**

Tisztaverű

yorkshirei tenyésztésből előadó igen szép számfelüli tenyészmalacoz. **Wiederhauser Gyula Békés-Gyula.**

Övörösbor

„Cabernet” ménessi, saját termés, arany- és ezüst-érmeket nyert, 60 literrel felebb, hóróróban, tulajdonostól az Nagyvásár 50 frttól 70 frttól. (Híre. 1905, 1904, 1901, 1900-as évjárat) utánvétellel beszerezhető. **Molnár Lajos földbírtokos, Nagyvárad.**

Tejgazdaság

teljesen felszerelve, vagy részletekint is jutányosan előadó. Cím: **Viktória vajgyár Tiszaszentimre.**

Birtok

vétel és eladás, úgy földparcellázás, közötti mint jelzálogkölcsőpénzt, jutányosan és gyorsan megszerzi a **Jelzálog, Forgalmi, Földterkesítő és Parcelázó Vállalat, Nagyikinda.**

KERESEK

sajtészítéshez alkalmas jó minőségű urasági tejet bérbe, naponta 1000—2000 literre. Ajánlatok „Képzéző” 008. jelgélre e lap kiadóhivatalába.

Szalmakazalozó.

Teljesen új Clayton & Shuttleworth gyártmány, jutányosan előadó. Megtekinthető **Hajós és Tsa czégnél Budapest, V., Sziget-u. 9.**

Szalma-elevator

kitűnő jó karban, 12 méter emelő-képességgel, előző 120 forintért **Maar Zoltán alattányi gazdaságán** (posta). Tudakozódások Vigh Mihály ispanánál eszközölendők.

Házinyul-vétel.

Ezüst, belga, normandiai, orosz és kék háziinyulakat veszek, lehetőleg tenyészérett karban. Csúpn mérésekkel áron. Részletes értesítést kérek a

Baromfi-tenyészők Országos Egyesülete titkarságához (Köztelek).

FIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszárt és géppel csépeelt lenszalmát-tészés szerinti mennyiségben és eredeti (pernai) orosz lenmagot. **فولاد فایز**

„Több forgatható gereblyeszertő résszel ellátott, lekaszárt mezőgazdasági termények forgatására szolgáló gép”

című 1904. március 29-án kelt 31.150. számú magyar szabadalom számára, az 1905. szeptember 28-án kelt 85.784. számú pótszabdalommal együtt keresetnek **vevők vagy engedményesek.** Szíves ajánlatok „Z. 128.” jelgélre alatti címzendők: **RAFAEL & WLTZEK, WIEN, I., GABEN 28.**

Meszlő és fertőtlenítő gép (egyszerűsített és növény-foeselő)

Egy embernek

20—40-szeres munkateltőmőny. Sokféle használhatóság. Több előnyök. Mindezeket több ezer kitűnő bizonyítvány bizonyítja. Kérje 246-k árjegyzéket

Krása Rudolf-tól Wien VII/2, Kirchengasse 37.

UJDONSÁG!

Készít: „VITKOBIA” istálló- és raktár-szűrőzetőket és mindenféle lakatos munkákat.

istálló- és raktár- ablakok vastromban

sodrony-üveggel.

Előnyei: töretelthen, tűz- és betörésbiztos, csinos és olcsó! Megrendelhető a készítőnél: **FARKAS és TÁRSA lakatos-gyárában BUDAPEST, VI., Lehel-u. 10a. sz.** Megrendelhető továbbá a Magyar Művészeti Szövetkezetnél is Bpest, Általmány-u. 31.

UJDONSÁG!

„ANTINONNIN”

nem illékony, szagtalan, olcsó. **Legjobb fertőtlenítőszer a gazdasági üzemben. Száraz istálló. Nincs faszú. Nincs penészképződés. Megóvja a fát a rothadástól és gombáktól. Festékgyárak, ezelőtt Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.** Képviselek Ausztriában: Friedr. Bayer & Co. Wien, I. Biberstrasse; Prochaska és Starck Prag I. Wenzelsplatz 43; Lengyelország részére: Carl Pospépnj Warsaw, Marszalkovska 17.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-átvitel, légszeles- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, kőolaj- és petróleum-válalakókól nyert áramok értékesítését szolgáló készülékek létesítését, városok, iparhelyek, nagyobb épületek és gyárak számára.

Érvek, költségvetések, jóvádelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű
kőanyag-csővek raktáron.

SUPERFOSZFÁTOKAT

állati vagy ásványi, száraz por alakban, könnyen szórható alakban,
a legolcsóbb versenyárakon.

Chilislétromot, kénsavas ammóniakot, csontlisztet, kaimitot, kalisókat, superfoszfátgipszet, színiugy minden más trágyaszert,

Ia takarmánymeszet,

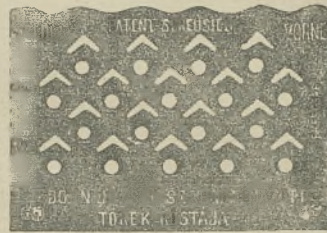
Themenau

Melasse-erőtakarmányt

dús protein és zsirtartalommal szállítanak szigorú tartalomgaranciával a Lissek-Rostoki, Lobositi a. d. Elbe és a Lundenburg-Themenaui kénsav- és műtrágya-gyárak

A. SCHRAM, Központi iroda: Prága, Heinerhgasse 27.

DORN JÓZSEF-féle szab. törekrosta
mindennemű cseplőgéphez, ötszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezethez.
Körülbelül 10.000 darab forgalomban.

1905. augusztus hóban M. gr. Wenckheim csorvási uradalmában 500 keresztű búza cseplésnél 247 kg. szemlet takarított meg a farróstával szemben, amit a Békésmegyeri Gazdasági Egyesület igazolt. Bel- és külföldi gyárosoknak szállított. Szab. törekrostáért teljes teletelőséget vállalok. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cseplőgéphez 14 nappi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta. Ajánlom új, tányeros répvárgókat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, csukorrépafejet és bármilyen lévellel vegyes répat kifogástalanul vág. Használt cseplőgarnitúrákat állandóan veszek és eladok jóállás mellett. — Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgál.

DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

KLINGER HENRIK

(Gyártételek: Első magyar vitorlavászon- és juttarugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövögyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

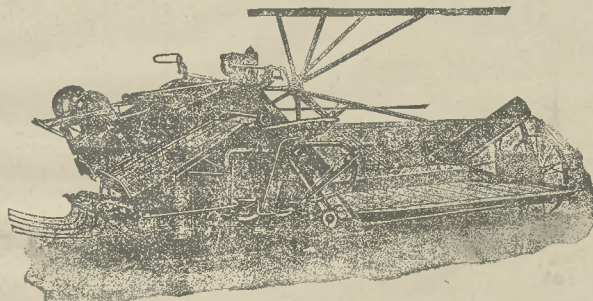
Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

benből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vízmentes ponyvákat géprek és kizlakra, nyers szeker- és repceponyvákat, nyers és ruggyantazott kender-tömítőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kíváratra ingyen és bérmentve küldök.

A The Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kéveköti aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálók, szénaforgatók és gyűjtőgépek

a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A JOHNSTON aratógépek dőltek gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON” gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmegyei gazdák aratógépszövetkezte, a Kisküküllővármegyei gazdasági Egyesület és a szászokra menő uradalom fedezték szükségletüket JOHNSTON gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak meglegedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

Vezérképviselő és főraktár:

Melichár Ferenc Bächer Rudolf

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==

hajlandó vagyok elválnai; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak:

WOLFFERNŐ gőzsántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

MAYFARTH PH. és Tsa szabadalmazott énműködő „SYPHONIA”-ja mégis a legjobb permetező szőlőknek, komlós ültetvényeknek, gyümölcsfákárosító kiirtására, levélbetegségek ellen való védekezésére, a szegyes és tormás stb. megsemmisítésére, Borózható és kocsira szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petrolum-levelő készítményeket vagy anélkül. Dessék ábrázolást és írást kért a czégtől

MAYFARTH PH. és Tsa gépgyárak, különleges gyár borsajtok és gyümölcsértékesítő gépek számára. Több mint 560 arany-, ezüst éremmel stb. kitüntetve. **BÉCS, III/1, Taborstrasse 71.**

Kimerítő képes árjegyzék ingyen. Képviselek és viszontelárusított kívántatnak.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és csementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, csement-földcserpeket, csöveket esatornázásra, alkalosvezetéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Feltette egyszerű szabás kápróháló gépünkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.
MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

HOMOK

ARANY

270 munkás

95 szabadalom stb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap. Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340 — kor.
Tartalékok . . . 784.760.16

Összesen: 2,755.104.16 kor.

1901. évi fölszám 90.349 — kor. 1904. évi fölszám 72.438.33 kor.
1902. " " 57.782.25 " 1905. " " 61.780.60 kor.
1903. " " 109.331.73 " 1906. " " 39.943.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjazásukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjviszátérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelőség közgyűlést határozattal tartásukba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% os díjviszátérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2% os díjviszátérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításal minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

DRÖSSLER KÁROL cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár

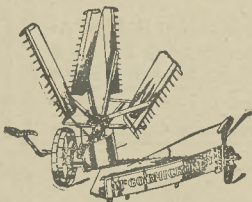
Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket
ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinkomóbilokhoz,

szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkeltebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kivánatra díjmentesen küldetnek. Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

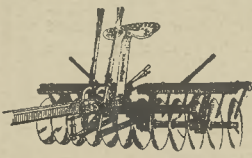

„Daisy” marokrakó aratógép.

Speciálitások:

Kévekötőaratógépek
Marokrakóaratógép
Fűkaszalógépek
Acél-szénagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

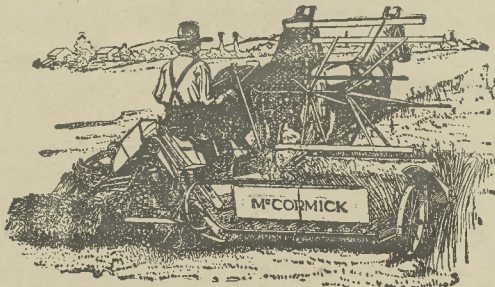
Benzinmótorok
takarmánycsoma számára és cséplőgép-hajtásra.

Mc. Cormick tárcsásborona.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.
Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.
K. NECHT I. E. igazgató.

Mc. Cormick kévekötő-aratógép.

„Mc. Cormick” a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
„Mc. Cormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógép.
„Mc. Cormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„Mc. Cormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.

Budapesten állandó gépkiállítás!

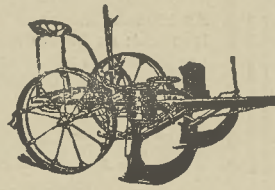

„Now 4” fűkaszalógép.

Speciálitások:

„Senior” tengeri ültetőgép
(autom. négyzeibe ültet.)
Tengeri-kévekötőaratógép
„Ohio” tengeriszár-tépőgép
(egyszeresmind szecsavágó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona
(tarlóbántásra és lazításra.)
Acél-lókapa
(tengeri, burgonya, takarmányrépa stb. számára)
Rugófogas boronák

„Senior” tengeri ültetőgép.